

12te Aarg.

1881.

22de Bind.

For Hjemmet.

Et Tidsskrift

for

nyttig og underholdende Læsning.

Udgivet af N. Thronsen.

15de August — 15de Hefte.

Decorah, Iowa.

Paa Udgiverens Forlag.

Trykt i den Norske Synodes Bogtrykkeri.

Entered at the Post-Office at Decorah as 2nd class matter.

„For Hjemmet“

et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

Det indeholder et afværende og omhyggelig udvalgt Læsestof, bestaaende af historiske Skildringer, Efterretninger om Opfindelser og Opdagelser, Missionsberetninger, Reisebeskrivelser, Skildringer af Lande og Folk, Dyre- og Planteliv samt

Fortællinger, Digte, Gaader og Blandinger.

Det udkommer med to Aar i Omflag to Gange om Maanedn (15de og 30te) og koster \$2.00 (til Norge og Danmark \$2.25) om Aaret i Forstud. Dermed er ogsaa Portoen betalt. Klubber paa 6 betalte Exemplarer faa de 7de frit. Penge sendes helst i Money Orders, Drafts (helst paa Chicago) eller Registered Letters, da Posterne ikke overalt ere sikre. Nye Subskribenter behage at melde sig snarest muligt.

Adresse: **A. Thron Jensen**, Drawer 1014, Decorah, Iowa.

Vil man benytte anden Mand's Hjælp til at indsende Penge, da se til, at Vedkommende er paalidelig.

7 forudbetalte Exemplarer sendes 1 Aar for \$12.00.

Ældre Bind af „For Hjemmet“, se sidste Side.

M. S. Hasjel har et fuldkændigt Oplag af gode Grocerivarer, fra norsk Tørstik til fransk Syltetøi. Godt Udvalg af Stentsøi, Glasvarer og Lamper — Cigarer, Tobak og Viber — Kolonialvarer, Specerier, preserveret Frugt og Fisk, Fedevarer, Fiskevarer og Trævarer, samt Mel og Kreaturfoder; Alt til Dagens billigste Priser.

Decorah, Iowa.

Indhold af 18de Bind (1879 II.) af „For Hjemmet“.

„Kun dagligdags er al din Dont“. — Hugenotterne som Galeisflaver. — Japaneserne. — Den gamle Thepotte. — Brev til Cayard fra en tyrkisk Rudi. — Sofrates's Fængsel og Død. — Strøtanter. — Jøderne i Konstantinopel. — Gaader og Oplosninger. — Blandinger. — Pater Clemens. — Buggesang. — Gustav Basas Historie. — Prinds Louis Napoleon falder. — Møllen og Bækkene. — Jordflodens Jndre. — Giv Gud Æren. — Til Ungdommen. — Smaa historiske Notitser. — Den gamle Mand og Bræsten. — Læsefrugter — Ved det døde Hav. — Hvad hedte den barmhjertige Samaritan? — Sønnen i rette Tid. — Washingtons Maximer. — Rimbreve fra navnkundige Mænd. — Insekternes Musfæststyrke. — Verdenspostvæsenet. — Benedetto Marcelli. — Fra Madagaskar — Til Belysning af en Anekdote, som fortælles om Pascal. — Mærkelige Tal. — Evang. Iurherst Folketalender, anmeldt. — Til Professor M. F. Konrad. — John Maynard.

Bindet bestaar af 12 Hefter, 356 Sider, samt Titelflad og Register og sendes portofrit for \$1.00.

A. Thron Jensen,
Dr. 1014, Decorah, Iowa.

En Hjemmet.

Et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

12te Aarg.

15de August 1881.

15de Hefte.

Familien Hellsdringen.

En Fortælling af Eugenia von Wittsaff.

Femtende Kapitel.

Til Seier.

Man nærmede sig Marts; de sidste Dage af Februar bragte Foraarsluft. Rudolf havde aabnet sit Vindue for at forfriske sig derved; Spurve, hvoraaf der fandtes en Mængde i Gaarden, kvidrede fornøjet, det syntes, som om Vinteren var forbi. Med Foraaret kommer nyt Livsmod i Hjertet, Erindringer om lykkelige Timer fra tidligere Tid dukker op, og af dem spirer gjerne søde Forhaabninger for den kommende Tid. I en saadan Stemning var Rudolf, da han denne Dag sad ved sit Skrivebord, fordybet i Studier; af og til saa han op for at glæde sig ved Solen, der skinnede paa Taget ligeover, og for at indaande den vederkvægende Luft.

Der er intet, som i den Grad er istand til at fremkalde gamle Erindringer som Belysninger og Duft.

Denne vaarlige Duft og denne Solbelysning fremtryllede pludselig for Rudolfs indre Syn Slottet Hellsdringen med dets gamle Taarne saa levende, som om han havde det lige for sig. Det forekom ham, som om

han hørte Svalernes Kvinden, naar de fløi ud og ind, som om han saa det velbekendte Vindue i Mathildes Bærelse aabne sig og hende selv staa der med sine friske Kinder og straalende Dine, endnu uberørt af Sorgen. Han saa Gerhards ranke Stikelse i den grønne Jagtdragt, fulgt af Hunden, vandre gennem Parken og hjem til Slottet, og Hildegard staa ventende paa Træskelen. Det var en deilig Drøm, han hengav sig til — han støttede Hovedet paa Haanden og drømte videre. — Et dybt Suk forjagede den endelig. — Bennens blomstrende Billede forvandlede sig til det blege Dødens Træk, som han sidst havde seet, — Mathildes friske Kinder syntes ligeledes at blegne, hendes Dine at fylde med Taarer . . . der kom en forunderlig Angst over ham, en Følelse, som om han ogsaa skulde miste hende. Og skulde der da ikke være Betydning mellem Sjæle, der staa i inderlig Forbindelse, naar de i tunge Kampens og Afgjørelsens Timer bestjæftige sig med hinanden? Han ærgrede sig over, at han lod sig saaledes pine af et Fantastbillede,

lagde sine Bøger bort, gik ud, og kom først efter flere Timers Forløb tilbage. Hans Værtinde gav ham et Brev, der var kommet, medens han var ude.

Det var fra hans Tante og meddelte ham den sidste Begivenhed i Høllbringen.

Den samme Aelse, der havde foruroliget ham om Morgenens, greb ham paany; han brød hurtigt Skrivelsen, for løselig over de indledende Ord og læste kun der, hvor Mathildes Navn gjentagende stod. Han læste, at Kurt anholdt om hendes Haand, og at hun havde givet ham sit Ja, fordi hendes Fader havde sagt hende, at denne Forbindelse var hans kjæreste Ønske; han oversaa alt det Andet og læste denne Sætning atter og atter — det var, som om han ikke kunde fatte dens Indhold. Var der da ingen Mulighed for at forstaa disse Ord anderledes end saaledes, som de der stod skrevne?

Han foldede Brevet sammen og lagde det roligt bort, derpaa greb han atter sin Hat og ilede ud. Hans Hoved og Hjerte vilde sprænges, der laa en knusende Byrde paa ham, og han havde kun en anklagende, fortvivlet Tanke: „Dette er formeget.“ Hans usigelige Kjærlighed til Mathilde blev ham nu først rigtig klar — hvorledes var det muligt, at han kunde opgive hende, — hvorledes skulde han leve uden de Forhaabninger, der knyttede sig til hende? — Han havde troet, at han var bleven løsrevet fra Verden ved Gerhard's Død, og at han fra nu af skulde søge og finde sin Lykke i det, som Gud tilskikkede ham, men nu syntes hele denne Bygning at styrte sammen, og hans Sjæl var udstødt i

en Ørten, der var mer øde end nogenstunde før. „Dette er formeget! — Hvor er Guds Barmhertighed og Naade? Hvor er den Betsignelse, som Han forgjætter dem, der haabe paa ham? — Vil da Herren bestandig forstøde og aldrig mere vise Naade? — Er det da aldeles forbi med hans Godhed, og har Forgjættelsen en Ende? Har da Gud glemt at være naadig, og i sin Brede lufket til for sin Barmhertighed?“

Hvorkænge han saaledes vankede om, vidste han ikke selv. Tilslidst vendte han næsten mekanisk hjem igjen. Det var blevet Aften, en kold Vind havde forjaget Vaarlufsten; — han rystede af Kulde. Han var saa træt haade paa Sjæl og Legeme, at han næsten ikke kunde tænke mere, han kastede sig paa Sengen og faldt i en urolig Slummer, der varede i nogle Timer; men hans sørgelige kvalfulde Tanker forfulgte ham selv i Drømme, og Morgensofen vækkede ham til en dump Følelse af, at der var hændt ham noget Skrækkeligt. Det var dog som et øieblikkeligt Vindstille efter en heftig Uveirstorm, hvor Naturen synes at drage Nænde for at kunne gaa nye Kampe imøde; hans gamle Mod søgte at bryde igjennem, Guds Hellighed traadte frem for hans Sjæl. Han er din Skaber, hvorledes vover du, hans Skabning, at knurre? Er Kampen dig for tung? Træder du forsagt tilbage i Sorgens Stund?

Uvilkaarligt greb han den lille Bog med Skriftsteder, som Fru von Høllbringen havde givet ham til Nytaar, og slog op det Skriftsted, der hørte til Dagen: „Den, som vandrer i Mørke og haver ikke Lysets Skin, han skal forlade sig paa Her-

rens Navn, ja fast forlade sig paa sin Gud."

Var det skrevet for ham? — Skinnede der en Straale af den evige Kjærligheds Lys ind i hans Nat? Han vandrede i Mørket, det jordiske Liv var blevet ham til en tornesuld Pilegrimssti, og den Dase, der havde foresvævet hans Fantasi, vinkede ham nu ikke længer. Herrens Kjærlighed syntes ham forvandlet til Brede, men den evige Naade holdt ham oppe, uden at han selv følte det, og gav ham sit Ord til at oplyse hans Nat med og til at være hans Stav og Støtte.

Han fastede sig fra denne Tid af med endnu større Iver over sine Studier og var flittigere end nogen- sinde før. Bistnen havde hans Studium tabt den Tiltrækning, som det havde, dengang det stod for ham som et Middelt til at naa det Maal, der altid vinkede ham i det Fjerne, men det var dog den bedste jordiske Afleder for hans Tanker; — han brød sig ei om at se Mennesker, alle deres Interesser vare ham ligegyldige. Det eneste Sted, han gik, var i Kirke, kun der var det ham muligt at fordybe sig i det, han hørte, saaledes som det havde været, da han først var kommen til Troen. Ikke med den første Kjærligheds glødende Iver — thi da havde han troet, at han engang for alle havde givet sin Forløser sit hele Hjerte, — nu maatte han erfare, hvormeget der desuagtet hang ved af hans Eget, og hvor fast han havde været lænket til Jorden.

Han følte sig dybt beffjæmmet, da han ved denne skarpe Undersøgelse af sit Indre kom til den Erkjendelse, at Mathilde hele Tiden havde foresvæ-

vet ham, dels ubevidst dels som en retfærdig Løn for hans Troesliv, selv da, naar han havde sagt og ment, at han kun tragtede efter det evige Klenodi. Enhver stoffende Tanke om hans Egenretfærdighed sank sammen, han saa sig selv i sin hele Nøgenhed, som Fintet, slet Fintet kan skjule uden den Vresdragt, som Kristi Blod og Retfærdighed iflæder os.

I saadanne Tider er det, at Sjælen foruden af den jordiske Sorg tilføjede bestormes af tunge indre Ansægtelser. Vi beffjæmpe ikke med en Gang vore mistroftige Tanker, der mistvible om Guds Barmhertighed og Retfærdighed; thi Livets Fiende væbner sig med dem for at slukke det slagrende Troeslys. Alt det, som man troede at have vundet, Erkjendelse, Naadegaver og Fasthed i Troen, truer med at flygte fra os.

I den første Sorg, da Rudolf havde følt sig reddet fra Fortvivlelsen ved Jesu Kristi saliggjørende Naade, følte han sig baaren af denne Naadehaand, og havde troet, at han nu uafbrudt kunde gaa videre fra den ene Klarhed til den anden, og nu var han tværtimod kommen ind i et nyt Mørke. Det var ham ofte, som om Verden med dens Sorger og Glæder vilde trænge sig ind imellem ham og hans himmelske Arv.

Hvor dog den naturlige Tilbøjelighed til at tro sig berettiget til Lykke altid ligger paa Bunden af Hjertet, og navnlig da, naar det gjælder den Lykke, man selv har valgt sig. Hvor det altid sætter sig op imod Sorgen, og laaner Øre til den fristende Stemme; hvor kunde vi vide, om ikke ogsaa dit himmelske Haab svigter, ligesaa vel som dit jor-

diffe? Skulde du lade hele Kjærlighedens søde Lykke tage fra dig, og saa maatte alligevel kun finde Skuffelse hilstet som her? Er Saligheden ikke blot for de Udvalgte, og hvoraf kan du vide, at du hører til dem? — Jo længere Sjælen hengiver sig til disse Tanker, desto mere spinde de sig om den som et Net for at daare og fange den, saa den ikke mer kan undslippe. Guds Ord, som den endnu søger, synes den haardt, den læser dem med Kritik og Tvivl og har ingen Betsignelse deraf. De Troendes Tale forekommer dem som hule Fraser, og den undgaar dem.

Og dog lyder dybest inde i et saadant Menneske en kaldende Stemme, det er Guds Aand, som er blevet indplantet i det ved Daaben, og næret ved Ordet og Sakramentet; det er en Spire til det evige Liv, som den himmelske Sædemand ikke vil lade kvæles, men den taler om Rjødets Korsfæstelse, om en fuldstændig Forsagelse af Alt, hvad vi have elsket paa Jorden, — den fuldstændige Forsagelse, uden hvilken vi ikke kunde gaa ind igjennem den smale Port. Kun igjennem vor egen Død gaar Veien ind til Kristi Død og Opstandelse, og den legemlige er ikke den sværeste.

En from Guds Mand har sagt: „Der ligger megen Egentjærlighed og Egenvillie skjult i en Begynders Fjld, Andagt og Fromhed; men han bliver den ikke var, han holder den for Naade og lutter ren og hellig Jver, dette maa nu Herren tage bort ved Sorger og vel endog ved indre Forladthed og Armod. Ydre Videlser ere ikke nok til at rense os for denne indre Urenhed, derfor maa

Allt, hvad vi faldelig holde for Dyd, Tro, Kjærlighed, Jver, Snderlighed, tages bort fra os, saaledes, at vi staa, som vi ere af Naturen, overlade til os selv, fattige, nøgne, saa der ikke bliver Andet tilbage end Guds Naade og evige, uendelige Barmhertighed, og naar det saa forekommer os, som om vi heller ikke kunne opnaa denne, give vi os ganske hen i Ham, overlade alt til Ham og bede som Jesus: „Fader, hvis det er muligt, saa tag denne Kalk fra mig, dog ikke min, men din Villie ste!“

I en saadan Smelteovn skulde ogsaa alle Egenvilliens Slagger udbrændes af Rudolfs Sjæl, og da han var kommet til at betragte denne Modgang som en Tugtelse i den algode Faders Haand, da blev den ham ogsaa til det første Trin paa Himmelstigen, som Apostelen har stillet for os, idet han siger: „Trængselen virker Taalmodighed, men Taalmodigheden et prøvet Sind, men et prøvet Sind haab, men Haabet bestjæmmer ikke; thi Guds Kjærlighed er udøst i vore Hjerter ved den Helligaand, som er givet os.“

Vel gif det kun lidt efter lidt og med mange Tilbagefald, men dog nærmede han sig Maalet hurtigere, end han selv vidste. Naar en heftig Uveirstorm er faret hen over Jorden og har renssetLuften, da har den dog efterladt Ndelæggelse, og det varer længe, inden de knækkede Blomster og Planter voge paant og sætte Knopper, inden de omstyrte Trær blive erstattede ved unge Stud, og det hærjede Sædekorn atter bærer Frugt. Saaledes gaar det Sjælen efter tunge Prøvelser, — selv om den følger, at det var godt for den, saa behøver den dog Tid, forat nye For-

haabninger kunne spire frem, og til at begynde et nyt, friskt Liv.

Det er tungt for Rudolf ikke at komme til Hellsringen den hele Sommer, men det var blevet et lukket Paradis for ham, og Fjengen indbød ham dertil; thi stjunt Præsidenten havde en anden Mening end sin Kone om Grunden til Rudolfs Fjernelse, saa vare de dog stiltiende enige i, at det var bedst ikke at gjense ham nu.

Rudolf havde ikke Raad til at gjøre nogen Reise, og blev derfor i Berlin. Før vilde det have faldt ham tungt at tilbringe en hel Sommer i Wien, men nu var dette ham aldeles ligegyldigt; han kunde jo dog ikke undsly sine Tanker, de fulgte ham overalt, her havde han det, der alene var istand til at trøste og optage ham: Prædikenen af Guds Ord og Arbeide. Biskop ønskede han sig en mer bevæget Virksomhed, et Kald, der tiltalte ham mere, men det var vanskeligt, ja næsten umuligt for ham i hans ensomme, indskrænkede Stilling at vælge sig noget andet end det han, havde valgt.

Saaledes gif den ene Uge efter den anden, — hver Dag havde sin Byrde, men den blev lettere og lettere ved Guds Naade, der hjalp ham at bære den. Han levede ellers som en Gneboer, noget hvortil han altid havde havt Tilbøielighed, eftersom han aldrig havde sat synderlig Pris paa Omgang. Fjtte engang Tante Charlotte havde han besøgt i den sidste Tid, efterat han havde faaet det skjæbnesvangre Brev, senere var hun reist til et Bad, og som først tilbage mod Slutningen af Sommeren. Da hun var kommet tilbage, jendte hun Bud til ham for at

spørge, hvorledes han havde det, og med Ulyst besluttede han sig til at besøge hende.

Han fandt hende liggende paa Sofaen i Dagligstuen, meget syg og forandret af Udseende; men hendes Dine straaede som af en forklaret Kjærlighed, der har overvundet den jordiske Lidelse og skuer end i Himmelen. Hun rakte ham den feberhede, magre Haand og reiste sig med sin gamle Livlighed, da han kom hen til hende.

„Min kjære Rudolf, hvor jeg har længtes efter at høre fra dig, jeg beghyndte alt at frygte for, at du skulde være syg eller bedrøvet, siden jeg slet Intet hørte fra dig! Hvor det glæder mig at se dit kjære Ansigt igjen.“

„Du har vist været meget syg, Tante Charlotte?“

„Meget; men selv de største Smerter blive lette at bære, naar man kjender den kjærlige Haand, hvoraf de komme! Der ligger en salig Hjemmelighed skjult i Lidelsen, og den opdage vi først, naar Herren lader os se dybest ind i vor Sjæl, og naar vi have tabt Alt, Alt paa Jorden, saaledes som Job: først al vor Eien- dom, saa vore Kjære, endelig Hælbreden. Med skarp Kniv skjærer den omhyggelige Gartner alle de Grene bort, der hindre Træet fra at bære Frugt; thi ellers blev han engang nødt til at hugge det aldeles om. Det er vistnok haardt for Rjød og Blod, og man kunde fristes til at raabe: „Herre, kun ikke dette, kun ikke dette!“ Men er Egenwillien brudt og har ladet sig bøie, da erkjender man denne Førelses Herlighed og Lyksalighed.“

Denne salige Hjemmelighed, der laa i Lidelse, havde hindindtil væ-

ret skjult for Rudolf, men den be-
gyndte at gaa op for ham ved Sy-
net af denue Korsdragerste, der lo-
vede og takkede Gud for Alt. Han
vidste, at hun havde tabt en stor
Formue ved et Ulykkestilsfælde, at
alle hendes Kjære vare døde, og at
hun selv led af en smertefuld, uhel-
bredelig Sygdom, men alt dette
havde tjent til at lutre hende; hen-
des Aand blev stedse mere og mere
gjennemtrængt af det guddommelige
Lys, af den guddommelige Glæde,
jo større hendes jordiske Lidelser
vare."

"Jeg vilde ønske, at jeg var kom-
met saa langt, som du, Tante Char-
lotte", sagde han.

"O, tro ikke, at jeg er kommet
langt paa Helligjorelsens Vej", ud-
brød hun bevæget, "tvertimod, jeg
maa daglig kjæmpe med mine Syn-
der, min Hestighed og Utaalmodig-
hed, jeg maa daglig træde frem for
min Frelser som en angerfuld Syn-
derinde. Men han er min Retfær-
dighed; han forbarmer sig over
Alle, der komme til ham; han ved-
bliver at lægge dette kjære Kors paa
mig, paa det at jeg ikke skal glemme
ham, hvilket jeg vist ellers gjorde.
Hver Dag er det mig en ny Naade-
gave fra hans Haand, at han tillæ-
der mig at prise ham i Lidelsen.
Ingenfinde følger man hans Kjær-
lighedsskyldte stærkere end i Nøden?
Hvad kan styrke et af Lidelser for-
pint Legeme, uden hans Kjærlighed?
Og hvor usigeligt vederkvæger den
ikke Aand, Sjæl og Legeme!"

"Føler du da altid denne Kjær-
lighed?"

"Ikke altid, men da er det mine
Synder, der stille sig mellem ham
og mig, og det er atter en Naade, at

Han erindrer mig derom og lader
mig føle min Sjæls Armod. Ellers
vilde jeg tilsidst ganske glemme, at
jeg er saa syndig og daglig behøver
Tilgivelse. Saadanne Timer komme
især, naar jeg en Tid ikke har hørt
hans Ord. I Kirken kan jeg ikke
mer gaa — mine Dine'er for svage,
til at jeg kan læse — og skjönt jeg er
saa lykkelig, at have mange kjære
Venner, der læse for mig, saa kan
der dog nu og da være Dage, jeg
ikke hører hans velsignede Ord. Li-
gesom Planten daglig trænger til
Dug eller Regn for ikke at visne,
saaledes behøver ogsaa Sjælen dag-
lig det himmelste Livsensvand, for
ikke at forsmægte, især i Trængsel-
sens Tid."

Rudolf tilbød sig at læse, naar
han var hos hende, et Tilbud, som
hun modtog med Taknemmelighed.
Han sølte sig just ikke stiftet til det
Hverv, men det var ham kjært, at
kunne gjøre noget for Andre. Han
vidste, at han vilde have mere Ud-
bytte af disse Besøg end Frøken de
Beaufort; thi uagtet hun syntes selv
at trænge til Trøst, var det dog
hende, der meddelte alle Andre aan-
deligt Liv og Trøst. Det forekom
ham underligt, at hun altid valgte
til Læsning Lov- og Takkefange,
Sange til Herrens Pris, han troede,
at hun hellere vilde have saadanne,
der bragte Trøst i Lidelser; men
nei, hendes Sjæl var altid stemt til
at takke og prise Herren.

Hendes eneste Sorg var, at hun
ikke tilfulde kunde besvare hans
Kjærlighed, ikke bedre prise hans
Herlighed — hendes største Salig-
hed var, at hun skulde lære at gjøre
dette bedre hinsides.

Medens saaledes Sommermaane-

derne hengik for Rudolf i Kamp og Mørke, i fremadstridende Erkjendelse og tilkjæmpet Seier over sit eget Hjerte, levede man et bevæget Liv paa Hellsdringen.

Hr. von Hellsdringen kom kort efter, at han havde modtaget Mathildes Ja, og Dagen efter hans Ankomst havde Præsidenten høitidelig forlovet ham med Mathilde. Da denne Begivenhed blev meldt Familierne i Nabolaget, fulgte det ene Besøg efter det andet; det stille Sørgehus havde faaet et livligt Udseende. Den første, der lykønskede dem, var Præsten; han gjorde det i firklige, velvalgte Ord. Han priste Præsidentens lykkelig, at hans Datter skulde erstatte ham, hvad han havde tabt i Sønnen. „Den hele By“, sagde han, „tager Del i denne glædelige Begivenhed. De gode Folk kunde slet ikke vænne sig til den Tanke, at Hellsdringen engang skulde gaa over i en anden Familie. Derfor ere de saa fornøiede over, at Frøken Mathilde skal ægte den tilkommende Gier.“

Det var vistnok en Trøst for Mathilde, at næsten alle de, hun traf paa, syntes at være glade over hendes Forlovelse og viste hende dette. Vel sagde den gamle Barne pige:

„Og jeg, som altid tænkte, at der skulde blive et Par af Hr. Rudolf og Frøken Mathilde! De syntes ret at passe for hinanden og saa saa smukke ud! Nu, det skal jo ikke blive saa, og Hr. von Hellsdringen er jo ogsaa en ret vakker Herre; der er nu ikke mange, der ligner det unge Hertsab paa Slottet.“ Den gode Gamle tænkte maatte ogsaa, fordi der er ikke Mange, som havde havt en saadan

Barne pige; men hun var for besteden til at høre det.

Da Mathilde efter at have modtaget disse Lykønskninger gik op paa sit Værelse og saa ud over Haven og Landsbyen, kom der en beroligende Følelse over hende.

„Mit kjære Hellsdringen med alle de kjære, gamle, kjendte Beboere vil ofte være mig en Trøst“, tænkte hun. „Gerhard vilde vist glæde sig, dersom han vidste, at det ikke kom i fremmede Hænder.“

Der blev naturligvis talt meget om denue Forlovelse i Nabolaget, maatte endnu mere, end man ellers pleier ved Forlovelser. Mathilde var ubetinget den første blandt de unge Piger i Eggen, og det havde allerede i lang Tid været en Gjenstand af stor Interesse og et Emne for alle slags Gissninger, hvem af hendes mange Tilbedere der skulde vinde Prisen.

I det sidste halve Aar havde hun rigtignok ikke været ube; men Rhytet om hendes omhyggelige, udmærkede Opsørjel under den tunge Sorg i hendes Familie var desmer udbredt. Man fandt, at hun saa smukkere ud i sin Sorg og Sørgebragt end nogenfinde før; hun havde vundet i Udtryk. Samindeligthed gjaldt hun vistnok for at være stolt og kold; hendes Misundere sagde, at hun gjorde sig en Fornøielse af at trække Herrerne til sig og more sig med dem, men Hjerte havde hun ikke, — Ingen var hende god nok. Det var den almindelige Mening, at det var ganske overensstemmende med hendes Karakter at forlove sig med en Mand, kun fordi han var et godt Parti, — for hende kom det kun an paa at spille en stor Rolle i Verden.

Man fandt ogsaa, at denne Kulde traadte endnu stærkere frem nu, efter at hun var bleven forlovet. Enkelte vare overbeviste om, at hun var bleven tvunget til dette Parti, man kjendte Præsidentens Familiestolthed, for den ofrede han gjerne sin Datter. Man fandt, at hun saa ud som et Offer og beklagede hende inderligt.

Men Jngen havde egentlig nogen dybere Medfølelse for hende, Mathilde havde i Grunden ingen varme Venner. Hun havde været saa fuldstændigt tilfredsstillt af Kjærligheden i Hjemmet, at al Medfølelse udenfor det var hende ligegyldig, og hun søgte derfor kun sjældent Fornøjelse i Umgangen med Andre.

Hendes Forlovede gjorde ikke noget synderligt behageligt Indtryk paa Naboerne; — Damerne især kunde slet ikke lide ham. Han blev erklæret for et temmelig ubetydeligt Menneſte, hvem ene Udsigterne til en rig Arv berettigede til at spille en Rolle i Samfundet.

Mathilde var aldeles ligegyldig for, hvad der blev sagt om hende, hun var glad, naar der kom Fremmede, fordi hun da bedre kunde unddrage sig fra at være sammen med Kurt, — noget, som var den vanskeligste Opgave for hende.

Jnden han kom, havde det Offer, som hun bragte, staaet for hende i et ideelt Lys, men nu, da hun pludselig saa sig stillet saa nær en Person, der var fremmed for hendes Hjerte, men desuagtet havde Ret til at fordrage hendes Kjærlighed, ligesom han viste hende sin baade i Ord og Blikke, forekom ofte det hele Forhold hende saa usandt, saa trykſkende, at hun pintes af Tvivl, om hun ogsaa

virkelig havde gjort det Rette, og om hun var istand til at udfjempe den Kamp, hun havde begyndt. Hun blev betaget af en Medslagenhed, der næsten grænsede til Fortvivlelse, hendes svage Troeslyst slagrede baade hid og did, hun forsøgte at bede, at tro, og kunde ikke samle sit adspredte Sind. Hun forsøgte at undsky disse Tanker ved at bedøve sig ved Adspredelser — men desto tungere bleve da de stille Timer, der fulgte efter. Naar hun var sammen med Andre, var hun munter, spøjte og talte med mere end sædvanlig Livlighed — hendes Kinder blussede, og hendes Dine straalede. Kurt var overbevist om, at hun var lykkelig, og selv hendes Fader lod sig stufte. Hendes Moder havde lidet Veilighed til at iagttage hende; thi hun unddrog sig al Selfabelighed; det faldt hende svært, at omgaaes Folk som før, og hendes svage Helse bred var desuden en god Undskyldning for hende.

Kurt fandt vistnok, at hans smukke Forlovede havde Luner og undertiden var kold som Is, undertiden sprudlede af Liv, men „Kvinderne have altid Luner“, tænkte han, „med saadanne smaa Koketterier tænke de at fængsle os endnu mere, og det er derfor, de undertiden vise sig følelsesløse. Naar man først er gift, retter det sig af sig selv.“ Paa denne Maade trøstede han sig over den Kulde, som han ikke kunde lade være at føle, især da han fandt det meget mere pikant at vække en Piges Kjærlighed efterhaanden, end at have den fra Begyndelsen af. Hildegard havde heller ingen let Opgave. Hun maatte helligt love Mathilde aldrig at lade hende være alene med Kurt.

naar det paa nogen Maade gik an, og desuden saameget som muligt at blande sig i Samtalen, saa at den kunde blive almindelig.

Hun opfyldte sit Løfte paa det Samvittighedsfuldste, men det pinte hende i dobbelt Henseende, — thi dels var Kurt misfornøiet og fandt hende paatrængende, og dels var det ubehageligt, at holde paa at tale om ligegyldige Ting for at holde Samtalen vedlige, Noget, der under alle Omstændigheder var hende en Plage.

Mathilde havde med brændende Længsel ventet paa Rudolfs Svar paa Meddelelsen om hendes Forlovelse, — hun havde et dunkelt Haab om, at det vilde bringe hende nogen Beroligelse og mere Visshed, om hun havde gjort det Rette. Det udeblev længe, og da det kom, var det saa koldt og udeltagende, at det kun gjorde hende ondt. Hun havde lidt saameget og kæmpet for at gjøre det Rette, og han havde ikke et Forstaaelsens eller Bifaldets Ord for hende. Hun glemte hans Bitterhed over sin egen. Hidindtil havde hun slet ikke vidst om, at der var Noget iveien mellem ham og hendes Fader; hun erfarede det, da hun læste hans Brev. Moderen fortalte hende og Hildegard, hvad det var, idet hun fremstillede saavel Rudolfs som sin Mand's Handlemaade meget skaanløst.

„Jeg er overbevist om, at Rudolf har brugt Pengene i et ædelt Dømed“, sagde Hildegard bestemt.

„Han spurgte mig engang“, sagde Mathilde tantefuld, „om jeg havde saamegen Tillid til ham, at jeg ikke vilde tro noget Ondt om ham, selv om jeg hørte aldrig saa stemme

Ting. Mon han skulde have tænkt paa dette?“

„Maar var det?“ spurgte Moderen ivrigt.

„I Høst, da han første Gang var her efter sin Sygdom.“

„Altsaa efter hans Ophold i Heidelberg, hvor dette skede. Han har vist ment det. Jeg kan ikke tro Rudolf istand til nogen letfærdig Handling; jeg vilde blot ønske, at Eder's Fader var af samme Mening.“

„Jeg har lovet ham, at jeg skulde have Tillid til ham, og det vil jeg holde“, sagde Mathilde, idet et usigeligt, vemodigt Udbrud leirede sig om hendes Mund, „jeg haaber, at han gjør det samme med Hensyn til mig og ikke tror, at jeg har valgt Kurt af verdslige Hensyn, som Folk sige.“

„Rudolf kjender dig bedre, mit Barn, han vil ikke tro noget Saa-dant.“

„Han kjendte mig, som jeg var før, men jeg er blevet ganske anderledes, jeg kjender mig neppe selv mere. Det forekommer mig, som jeg har tabt al aandelig Spændkraft og mit Liv's Mod.“

„Du Mathilde? — Ingen Kraft, — intet Mod? Du, der netop heri altid har foregaat os med et godt Exempel!“

„Det var før; — mellem Før og Nu ligger en stor Kløft.“

For at afbryde Samtalen, gik hun ud; men den forstærkede imidlertid den Uengstelse og Betsværing, som hendes Moder havde for hende. Det var meget sjældent, at Mathilde udtalte sig paa denne Maade, og hun forsøgte snart at saa dem til at glemme det ved en tvungen Munterhed. Ved Bordet talte hun med saa megen

Vindlighed og Interesse om Fordel og Tab ved Fabrikvæsenet, som kom paa Tale paa Grund af de mange Sulfersfabrikker i Eggen, at hendes Forlovede var mere henrykt end nogenfinde over hende og enig med hende i alle Punkter. Efter Kaffeen opfordrede hun ham endogsaa til at spille et Parti Fjerholdt med hende. Hun var en Mester deri og havde i gamle Dage, naar hun spillede det med Rudolf, der var hendes stadige Modpart, bragt det til en sjelden Færdighed. Hun fandt ligeledes en værdig Modstander i Kurt. Han kjendte vel ikke Spillet, men han satte sig snart ind i det og var i kort Tid blevet næsten ligesaa stor Mester, som hun.

Spillet oplivede Mathilde, hun trængte med Magt alle Grindringer tilbage og opnaaede endogsaa at more sig. Dette glædede hendes Fader, og da han ønskede at finde mange fælles Fornøielser for de Forlovede, saa foreslog han, at Mathilde hver Morgen skulde ride ud med ham og Kurt.

Hun havde ikke redet i lang Tid, fordi der ikke fandtes nogen passende Hest, og nu trængte Billedet af Rudolf, hendes stadige Vedsager paa alle Rideture, sig saa levende frem for hende, at hun ikke kunde mane det bort. Kurt greb Planen med Glæde, han tilbød sig at tilride en Hest for hende, hvilken hun selv vilde, den skulde inden kort Tid blive saa from som et Lam. Det kostede hende en kort, heftig Kamp, hun saa hen paa sin Fader, der iagttog hende alvorligt, — da overvandt hun sig og indvilgede. Kurt var henrykt og lysfede ømt hendes Haand; mere vovede han ikke, hendes Blik holdt ham til hans største Uergrelse i usynlige Skranke. De gik strax til Stalden; han valgte

en ung, fyrrig Hest og gjorde sig framu af til Opgave at forvandle den til Lam.

Det faldt ham ikke vanskeligt; thi han var en fortræffelig Kytter og forstod til Fuldkommenhed at indride en Hest. Det varede ikke længe, inden Rideturene kunde tage sin Begyndelse, og Mathilde sølte sig meget vel tilmode paa sin Hest. Under tiden kom der noget af den gamle Ungdomslust og det gamle Overmod over hende, hun fandt igjen Fornøielse i at sætte afsted over Stof og Sten og Grøfter, saa at hendes Fader ofte blev angst derover, og Kurt holdt sig nær til hende. Hendes Mod glædede ham, og han beundrede hende.

Paa denne Maade gif Dagene bedre, end hun i den første Tid havde holdt for muligt; men alle disse Udspredelser gjorde, at de stille Timer bleve næsten uudholdelige. Naar Aftenen kom, og der ikke var Fremmede, hvad der, efterat Gratulationsvisitterne vare forbi, temmelig sjelden var Tilfældet, overfaldt der hende en Angst og Uro, som hun næsten ikke kunde beherske. Engang, ved en saadan Leilighed, forlod hun Bibliotheket, hvor de Alle vare samlede, og ilede ud i Haven, for, som hun pleiede, der at give sine Tanker frit Løb. Ligesom dengang, efter Gerhards Død, da hun i Fortvivlelse løb op og ned i Gangene, indtil hun var saa legemlig træt, at hun ikke kunde mere, saaledes gjorde hun ogsaa nu, og hin Tid med dens frygtelige, aldrig overvundne Smerte, kom atter med skarp Klarhed frem for hendes Grindring. Det var nu over otte Maanedes fiden; — dengang skulde Naturen snart ifløde sig

sin Høstdragt, Stormen og Regnen havde suset om hende og virket velgjørende paa hende; idag, i Begyndelsen af Mai, stod Buske og Trær i fuldt Udspring, Blomsterbedene smykkede sig med duftende Foraarsblomster, og Træerne stode i sin herligste Pragt. En let Taage laa, som et Brudeslør, over Naturen. Var da Sorgen i hendes Hjerte smeltet for Troen paa Herren, ligesom Sneen for hans Solstik? Der var skeet en Begyndelse dermed — den bitre Fortvivlelse, som dengang sønderrev hende, var veget for mildere Følelser; hun havde erkjendt Livets Opgave og søgt at fatte den. Det tyfeste Øieblik i hendes aandelige Liv havde været den Stund, da hun efter tunge Kampen havde besluttet sig til at give sin egen Villie hen i Guds, at ofre sin nærværende Lykke for den Blygt, som ved hendes Faders Ønske laa antydet for hende. Da var en liden Stund en Anelse om Fred draget gjemmen hendes Hjerte — det var, som om Jorden var forsvundet for hende, hun saa kun Himlen. Men det var blot et Øieblik, og siden var det blevet mørkere og mørkere i hende. O, om hun kunde finde den rette Vej! Om hun bedre kunde forstaa at erkjende og gjøre Guds Villie! Hun længtes ubestribeligt efter Raad og Trøst af en erfaren Kristen; thi hun opgav næsten at kunne finde den alene.

Hildegard var hende vel ofte en Trøst; men Mathilde, der var vant til at være den aandeligt Overlegne, havde mindre Tillid til hende, end Søsteren fortjente, og dennes stille, hengivne Sjel syntes hende ikke staabt til at forstaa et lidensfabeligt anlagt Sind's Trang. Overhovedet vilde

hun ikke lade nogen af sin Familie se Forvirringen i hendes Sind, dels for ei at bedrøve dem, dels fordi det syntes hende en uudholdelig Ydmygelse. Det var det, der tillukkede den guddommelige Trøsts Velsignelser for hende; hun vilde seire — om ikke alene ved egen Styrke, dog ikke uden denne. Det varer længe, inden et stolt Menneskehjerte bøies i Ydmyghed; der maa komme mangen Sorgens Jld, før Egenvillien er udbrændt, og det nye Menneske kan opstaa af det gamle Død.

Mathilde var under disse Betragtninger kommet til et Sted, hvorfra hun kunde se Klosterruinen; hun dvælede der en Stund og hengav sig til gamle Erindringer. Bemoden tog nu Overhaand. „Naar blot Rudolf var her“, tænkte hun, „han kunde raade mig; men han kommer ikke, han bryder sig ikke mere om os, han foragter mig! — O hvor taabeligt, at jeg troede, at han havde mig kjær!“ En varm Rødme steg op i hendes Ansigt. „Hvorfor er dog Livet saa tungt, — Alt, hvad vi elske, tages fra os, enten ved Døden eller paa anden Maade, — hver Dag er en Byrde — jeg vilde ønske, at Alt var forbi!“ Men Tanken paa Døden fyldte hende med Gru — hun sølte, at hun ikke var moden til at indgaa i Himlen. „Vil Herren da ikke hjælpe mig?“ — tænkte hun med dyb Smerte. Et usigeligt Suk trængte sig ud af hendes Hjerte til Ham, der ikke lader saadanne Sukke ubønhørte, og det blev noget stillere i hende.

Ødet hun slog ind paa en Sidevej, saa hun sin Forlovede, der kom hende imøde. Det var hende tungt at træffe ham just nu, hun pressede Haanden fast mod Hjertet, som om

hun med Magt vilde betvinge det, og gif ham med faste Skridt imøde. Han saa alvorlig ud; det bevægede Udtryk i hendes Ansigt, da han saa hende, og Forandringen i hendes Miner strax efter var ikke undgaat ham.

„Du er bleg og bevæget, Mathilde“, sagde han venligt, idet han bød hende Armen, „feiler der dig noget?“

Hun tog hans Arm, men svarede kun med et let Rysten paa Hovedet; hans venlige Spørgsmaal ophidsede hende endnu mere, hun kunde ikke, som sædvanligt, afvise det med et muntert Svar.

„Maa jeg ikke saa vide, hvad det er?“ spurgte han paany, idet han ømt bøjede sig ned til hende og forgjæves søgte at opfange et Blik af hendes nedslagne Øine. „Det er over en, næsten to Timer, siden du forsvandt, og jeg har forgjæves ventet, at du skulde komme tilbage, jeg har søgt dig i hele Huset, og da jeg ikke fandt dig der, her i Haven. Nu finder jeg dig bedrøvet, og du vil ikke engang give mig Ret til at spørge om Grunden?“

„Ere ikke Tanker toldfri?“ svarede hun og forsøgte at spørge.

„Tanker, det kan saa være, men min Forlovedes Følelser ligeoverfor mig kan jeg ikke tilstaa denne Ret?“

„Men naar de nu ikke ville finde sig i disse snevre Vænter?“ svarede hun i den samme Tone som før.

„Kan Kjærlighed have for snevre Vænter?“

„Ja; den bør kun tage frivillige Gaver, ikke tiltvinge sig Noget.“

„Jeg troede, at jeg lod dig have Frihed nok; du ved desuden altid at indrette det saaledes, at vi aldrig

tale alene sammen. Er dette ret, Mathilde? — Der gives intet nærmere Forhold, end mellem Mand og Husfru, og i dette Forhold er det Hovedsagen, at man har Tillid til hinanden. Har jeg paa nogenjohelst Maade krænket dig, saa at du ikke vil give mig din Fortrolighed?“

Han talte temmeligt heftigt, men hun følte, at han i Grunden var mer bedrøvet end vred, maaste havde hendes Væsen allerede i længere Tid været ham paafaldende. Hun kunde ikke andet end føle Sandheden af hans Ord, og at han havde Ret til at vente et aabent Svar. Men hvad skulde hun sige?

Hendes Farvestiften og hendes bævende Læber røbede hendes Uro, han ventede tilsyneladende rolig paa, hvad hun vilde sige, men hun saa, at han i Virkeligheden ikke var rolig. Endelig svarede hun undvigende: „Det er endnu ikke et Aar, siden Gerhard døde, — mine kjæreste Erindringer ere knyttede til ham — er det da ikke naturligt, at jeg ofte tænker paa ham, og at det bringer mig i Bevægelse og bedrøver mig.“

„Det er altsaa kun det, du tænkte paa?“ spurgte Kurt lettet, „hvorfor vilde du ikke sige mig det? Troede du, at jeg ikke kunde forstaa din Sorg?“

„Du har engang sagt, at man ikke burde hengive sig saameget til sin Sorg, saaledes som vi gjøre, det passer ikke, især for unge Piger.“

„Det har jeg sagt, fordi jeg gjerne ser dig glad. Du maa ikke veie alle mine Ord, jeg ved godt, at jeg ikke forstaar mig paa smukke Talemaader, og saaledes er jeg vist oftere mod min Villie kommet til at krænke dig. I Grunden er der dog Ingen,

der mener dig det saa godt, som jeg. Tror du ikke det?" Han hørte atter hjærtligt Hovedet ned til hende og saa trohjertigt paa hende.

„Jeg tror, at du mener det godt med mig“, svarede hun, og saa alvorligt op paa ham.

„Vær da glad igjen, og lad os tale om glædeligere Ting. Du har endnu aldrig spurgt mig om, hvorledes der ser ud i Machow, interesserer dit tilkommende Hjem dig da saa lidet?“

„Jeg har nu nok at gjøre med at lære dets Eier grundigt at kjende“, svarede hun spørgende, „derfor er jeg endnu ikke kommet saa langt.“

„Du er dog aldrig i Forlegenhed for et Svar! Men det er snart Tid til at tale om, hvorledes vi skulle indrette os, og da er det nødvendigt, at du ved, hvorledes vort Hus er bestaffent.“

„Nu vel“, sagde Mathilde eftergivende, kjønt denne Samtale var hende meget pinlig. „Hvorledes ser Machow ud? — er det ligesaa smukt som Høllringen?“

„Jeg frygter for, at det ikke vil falde i din Smag, der er forvænt med det gamle Slot og Parken her, men saadanne Ting bryder jeg mig kun lidet om. Desuden er saa store Guse og Haver altid en Byrde for Gudsset. Baaningshuset i Machow er bygget af min Bedstefader; det har en Stue-Etage og to andre, hvoraf den øverste er noget lav og hovedsagelig bestemt til Gæsteværelser. Min Fader har endnu bygget en liden Fløi til for Tjenerstabet. Haven er kun indrettet for Grønsager, Frugt og Blomster, men det er jo ogsaa, hvad en Have egentlig er bestemt for. Et Engstykke, der

er bevoget med Dretrær, og hvorigjemmen der gaar en af disse mange Kystfloder, der er saa almindelig i vore Egne, støder op dertil. Det Hele gjør et venligt Indtryk.“

Mathilde fulgte ikke denne Beskrivelse med synderlig Interesse; thi den ydre Omgivelse var hende temmelig ligegyldig, naar hun maatte forlade sit elskede Høllringen og alle sine Kjære. Hun trængte hovedsagelig til en aandelig Støtte, aandelige Raad.

„Er der en god Præst i Machow?“ spurgte hun afbrydende Kurts Tankegang.

„Hvorledes kommer du paa det? — Har du mere Interesse for min Præst end for mit Hjem?“

„Er ikke Sjælens Liv vigtigere, end det ydre Liv?“

„Mathilde, jeg frygter for, at du har Gang til Sværmeri. Det maa du vogte dig for, det gjør ikke en Kone elskværdig.“

„For mig kommer det ikke an paa at være elskværdig — men at gaa den rette Vej, der er Gud velbehagelig“, svarede hun bestemt.

„Som om de kunne stilles! En Hustru, der opfylder sin Pligt, er Gud velbehagelig, og dertil hører, at hun har et lyst Blik paa Livet og viser Kjærlighed, ikke koldt Alvor.“

Deri var der noget Sandt, men Mathilde opfattede det kun som et Bevis paa, at han ingen Forstaaelse havde for hendes dybere Sjæletrang. Hans afgjørende Tone saarede hende, hun syntes, at hun mærkede noget af den tilkommende Herre deri.

„Jeg begriber ikke, hvorledes man kan lade sig tilfredsstille af ydre Ting“, sagde hun, „Livet er dog vir-

kelig for alvorligt, til at man kun skal holde sig paa Oberfladen af det."

"Det er meget ufornuftigt at forbitte sig Livet, man maa nyde det, saalænge man har det", svarede han ligeledes noget heftig.

"Og naar man ikke mere har det?" spurgte hun meget alvorlig og søgte at beherske sin Stemning.

Han undveg dette Spørgsmaal. "Det have vi Tid nok til at tænke paa, naar vi blive gamle, — nu ere vi begge unge og raske — Fremtiden ligger for os. Jeg synes, det er en besynderlig Samtale mellem To, der nylig ere blevne forlovede og næsten endnu aldrig have talt alene sammen."

Hun taug og gjorde ingen flere Indvendinger til Alt, hvad han nu sagde og fortalte hende, men hun hørte kun halvt paa ham. Der opsteg pinlig Tvivl hos hende om, hvorvidt hun kunde holde ud at leve sammen med ham, naar der ikke var nogen sand Forstaaelse mellem dem. Hun tænkte paa sin Faders Ord, at det skulde være hendes skjønneste Op-gave at bringe Kurt til Troen. Al, hendes egen Tro var jo saa svag! — hun forekom sig selv som et svaiende Siv.

Han havde imidlertid fortalt om, hvorledes hans Hus var indrettet, og tilbød at sende hende et Grundrids af det, saasnart han kom tilbage; thi til Høsten haabede han dog bestemt at føre hende derind som Hersterinde. Hun hørte kun halvt den første Del af hans Tale og svarede: "Det vil jeg gjerne", men blev hderst forstræffet, da han med stormende Glæde takkede hende, fordi hun havde indvilget i, at holde Bryllup til Høsten.

"Jeg forstod ikke ganske, hvad du sagde", svarede hun beklemt.

"Men du har givet dit Ord, — jeg vil tale med din Fader derom."

Hun taug. "Det maa jo dog engang ske — hvad hjælper Udsættelse", tænkte hun, og var glad, da de nu naaede Slottet, og hun kunde ile op paa sit Værelse.

Kurt fandt snart Veilighed til at tale med Præsidenten om, at han ønskede, at Brylluppet skulde holdes allerede i Høst, og understøttede sine Argumenter med, at Mathilde Jn-tet havde derimod. Bistnok faldt det Faderen tungt, at han saa snart maatte tænke paa at stilles fra hende, men han var ingen Ynder af lange Forlovelser og indvilgede. Brylluppet blev bestemt til i Oktober, da var Sørgeaaret over Gerhard forbi. Kort efter at dette var afgjort, reiste Kurt, til stor Lettelse for sin Forlovede. Hans Nærværelse var jo en stadig Kamp for hende, især efterat hun i den sidste Tid havde bemærket, at han undertiden var forstemt og iagttog hende forskende. Bed Afstanden havde han længe beholdt hendes Haand i sin og tvivlende spurgt: "Vil du virkelig ogsaa tænke paa mig?" hvorpaa hun forsøgte at svare i en spøgende Tone: "Er det en nødvendig Pligt?"

Men hun kunde ikke overhøre det Suk, hvormed han vendte sig fra hende, og hun stod tilbage med den Overbevisning, at dersom hun blev ul lykkelig i dette Ægteskab, saa blev han det ogsaa.

Den aandelige Spændkraft, som hun, medens han var der, havde søgt at holde paa af al sin Magt, forlod hende nu. Hun saa medtaget ud og var fordetmeste saa stille, at

det var alle paafaldende; kun i Faderens Nærvarelse overvandt hun sig, og talte livligt. Men hvad Præfidenten ikke selv bemærkede, det fik han høre af andre velmenende Folk, der ikke undlod, i hans Nærvarelse, at forundre sig over hendes forandrede Udseende og spørge, om hun var syg, eller længtes formeget efter sin Forlovede. Dette vakte i høiere Grad hans Opmærksomhed herfor, end hans Husstrus Hentydninger havde gjort, han betragtede Mathilde nøiere og saa, at hun var meget forandret. Den friske Farve og de spidige Kinder vare borte, hun var blevet mager; de hurtige, elastiske Skridt vare forandrede til langsom Gang, som om hun manglede sin fordums Styrke. Dertil kom en ofte unaturlig Livlighed og Udsprethed. Han vidste, at Mathilde ikke elskede Kurt nok til at være syg af Længsel efter ham, men kunde det være det Modsatte? Han fik en pludselig Angst for, at han ofrede sin elskede Mathilde for sine egne Ønsker, og at hun derved vilde gaa til Grunde. Han kaldte hende op paa sit Værelse.

„Kjære Barn“, sagde han kjærligt til hende, „det er mig paafaldende, hvor daarlig du ser ud, Andre finde det ogsaa. Er du syg?“

„Nei, kjære Fader, der seiler mig slet intet.“

„Sig mig Sandheden, min kjære Datter. — bliver dit Forhold til Kurt dig for vanskeligt? — Jeg vil jo ikke tvinge dig, din Lykke gaar fremfor Alt.“

Hun rødmede dybt, en heftig Bevægelse betog hende. Her viste sig en Udvei til at undsty det frygtede Nag, der forestod hende. Men var

det ret at benytte sig af den? Faldt ikke dermed den hele Bygning af Ret og Pligt, Offerlydighed og Trostabsammen, der skulde vise hende Veien til Himlen? Og selv om ikke det var saa, — hvorfor skulde hun ønske at blive fri? Rudolf elskede hende ikke, det var hun sikker paa, siden han var saa kold og udeltagende — hendes Fader vilde desuden aldrig se ham i Kurts Sted, var det da ikke bedst, at hun holdt det givne Ord, at hun blev paa den Wei, som, da hun slog ind paa den, syntes hende anvist af Gud.

Da hendes Fader saa, at hun nøiede, gjentog han sit Spørgsmaal og greb hendes Haand, som han beholdt i sin. Da faldt hendes Blik paa hendes Forlovelsesring, og med Bynets Hurtighed stod pludselig Alt, hvad hun havde følt og tænkt, da hun satte Beslutningen, for hende. Fremfor alt det Valgsprog: „Gjennem Korset til Lyset“, og det Skriftsprog, der saa ofte foresvævede hende: „Dersom og Noget møder i Bædekamp, bliver han dog ikke kronet, dersom han ikke kjæmper lovmæssigen“, og uagtet disse Ord trængte ligesom et Sværd gennem hendes Hjerte, saa stod det dog klart for hende, hvad hun skulde gjøre.

Hun vilde kjæmpe lovmæssigen, hun vilde ikke flygte fra Korset, men trænge igjennem til Lyset. Hun var tilmode, som om al Livets Lykke var forbi for hende, men hun vilde idetmindste gjøre sin Fader, som hun elskede høist af Alle, lykkelig. Hendes store Dine straaede op imod ham med en forunderlig Glæde, og idet hun pegede paa sin Forlovelsesring, svarede hun fast:

„Jeg ved, at du engang har sagt, at du maatte bevare Hællbringen saa-

ledes, som du havde faaet det, da det „er overgivet til din Trostfab“. Skulde ikke jeg ogsaa bevare denne Ring, der er overgivet til min Trostfab? Guds Betsignelse kan ikke hvile over et brutt Løfte“.

Præsidenten sluttede med Inderlighed sin Datter i sine Arme. „Mit dyrebare, elskede Barn! — Et saadant Sindelag maa visse bringe Betsignelse; du er mine Vines Trost, min bedste Skat. Men du maa altid aabne dit Hjerte for mig og sige mig alt, hvad der trykker dig, — søg ikke at synes lykkeligere, end du er. Med dine Grundsætninger maa man blive lykkelig; thi Lykken ligger i at opfylde de Pligter, der ere os paa-lagte, men jeg ved vel, at meget vil falde dig vanskeligt, det behøver du ikke at skjule.“

„Skilsmisjen fra dig, Fader, fra Eder Alle, fra Hællringen er mig det Tungeste. Men ikke sandt, du vil indrette det saaledes, at vi kunne være sammen saa ofte som muligt?“

„Det vil jeg, og tror du mig, Kurt er virkelig en brav Mand og holder inderligt af dig.“

„Det tror jeg ogsaa“, svarede hun og undertrykkede et Sul.

Da hun kom op paa sit eget Værelse, faldt hun paa Knæ foran Kristusbilledet; det forekom hende, som om hun da kunde bede bedst. „Du maa hjælpe mig, du vil gjøre det, jeg kan det ei alene, og du har vist mig Veien! Det er sødt at ofre sig for en elsket Fader, saalænge man er

hos ham, men naar jeg er ganske forladt, da maa du blive hos mig, min Herre og min Gud!“

Efter denne Dag kom der en Tid fuld af stille Fred over hende. Hun var nu altid tilstede i de Timer, da Hildegard læste i Bibelen og gode Opbyggelsesbøger for Moderen. Disse stille Morgentimer bleve hende de kjæreste af hele Dagen. Om Aftenen sang de to Søstre sine aandelige Sange, da var ogsaa Præsidenten tilstede, og glædede sig af Hjertet derved. Sangen havde en velgjørende Indflydelse paa ham. Familiens Medlemmer syntes i denne Tid at være mere end almindelig forbundne i Kjærlighed, der var kun et Punkt, der sjelden blev berørt, og slet ikke for Præsidenten — det var Rudolfs Fraværelse. Endelig begyndte han selv at tale med sin Kongederom.

„Jeg frygter“, sagde han, „at min første Dom om ham var den rette. Dersom hans Samvittighed var ren, saa vilde hans Breve ikke være saa forandrede. De ere slet ikke til at gjenkjende, før vare de saa interessante, nu ere de korte og kolde.“

Fru von Hællringen rystede jagte paa Hovedet, hun opfattede Rudolfs Tausshed rigtigere, men hun fandt, at det var bedst at tie derom. Desto inderligere indestuttede hun ham i sine Bønner og haabede, at Gud engang vilde opklare Alt, og styre Alt til det Bedste. (Forts.)

Dr. Justus Jonas.

(Af J. F. Köpfering.)*

Justus Jonas, Luthers tro Ven og Medhjælper, som stod ved hans Dødsleie og holdt den første Sigprædiken over ham, var født den 5te Juni 1493 i Nordhausen, som dengang var en fri Rigsstad, og hvor hans Fader var Borgermester. Om hans Fødselsaar her er rigtig angivet, det kunne vi vistnok ikke paastaa med Visshed. Se de sex fuldstændige Levnetsbeskrivelser og Efterretninger om ham eller, hvorefter denne Fremstilling er udarbejdet, angives hans Fødselsaar forskjelligt. Nogle sætte det til 1490, andre til 1493 og atter andre til 1494. Desuden er det ogsaa uvidt, om han oprindelig hed *Jobst Roch* og hans Fader *Jodokus Roch*. Thi hvad der paastaas af den ene Biograf bliver modtaget af den anden. Allerede tidligt holdt Herren sin beskyttende Vaand over Drengen, som han vilde bruge til et Redskab for Reformationen. Da han nemlig endnu var et Barn, nedslugte han et Stykke Løg, som havde ligget paa hans syge Faders Pestblyd for at uddrage Giften. Skjønt nu enhver mente, at han strax maatte dø af Giften, vendte dog Herren naadigt det Onde bort fra ham, som han havde bestemt til et Sandhedsvidne for sin Kirke, saa at det giftige, som han havde ædt, ikke skadede ham (Mark. 16, 17, 18).

Allerede tidligt viste Drengen overordentlig Anlæg, saa at Faderen, som i Sønnens underbare Red-

ning saa et Bink om et højere Kald, bestemte ham til at blive Retslærd. Sin første Undervisning fik han i Stadsskolen i Nordhausen til sit trettende Aar; derefter kom han 1509 med nogle Ungdomsvener paa Høstskolen i Erfurt. Fra 1511 til 1515 skal han have fortsat sine Studier i Wittenberg og der ogsaa have hørt Luther; men om det var alene paa Prædikestolen eller som Professor, er uvidt. I den Sigprædiken, som han holdt over sin Ven Luther, tæller han sig med i den Skare, som Luther havde omvendt ved Guds Ord. Men om dette er skeet ved dennes mundtlige Lære eller Prædiken eller ved Skrifter, lader sig ikke afgjøre.

I Aaret 1516 fik Jonas Ansættelse som Lærer i borgerlig Ret og Kirkeret i Erfurt. Men ikke længe behagede det kjædelige Retsvesen ham; han sporede hos sig, at han var kaldet til noget Andet end til at drive paa med de smudsigste Retsforhandlinger. Saaledes vendte han sig da, efter indtrængende Formaning af sin Ven, *Grasmus*, fra *Rotterdam*, til Theologien. Da Luther fik vide om denne Forandring, skrev han til ham: „Du har gjort ret deri, at du har slygtet bort fra Retslærens stormende Hav til den hellige Skrifts Havn. Herren, som har begyndt den gode Gjærning, beffærme dig! Mod mig rase de Glendige og søge efter min Sjæl, men Kristus lever og herster. Lev

*) Efter Past. J. Belsheims Overfættelse i hans Skrift: „Den lutheriske Kirkes Reformatorer“ osv.

vel, min *Jonas*, her har du mit Hjerte. Ved for din *Martin Luther*." Da *Luthers* 95 Sætninger vare fremsatte den 31te Oktober 1517, forsvarede *Jonas* dem og oversatte dem paa Tydsk, og da *Luther* som den anden *Daniel* den 7de April 1521 drog til *Worms* til *Løvehulen*, ledsagede *Jonas* ham. Paa denne Reise blev han meget styrket i sin Tro, da han nu saa ligesom med egne *Dine*, at Gud Herren var med *Luther*. Men da han formedelst sin Deltagelse i *Luthers* Sag mistede sit Embede i *Erfurt*, betymrede han sig ikke derom, men sagde med *St. Paulus*: „Om jeg søgte at være Mennesker til Behag, var jeg ikke *Kristi Tjener*“ (*Gal. 1, 10*). Den Herre *Kristus* lod ham heller ikke blive til Skamme. Paa *Rigsdagen* i *Worms* havde *Kurfyrst Fredrik den Visse* lært ham at kjende, og han kaldte ham derpaa til *Provst* ved „*Alle Helgens*“ *Stiftelse* i *Wittenberg*, hvormed der tillige var forbundet *Professorembede* ved *Universtitet* samme Steds. I denne *Stilling* prædikede han hver *Søndag* og *Helligdag* i *Slotskirken* eller *Stiftskirken*, naar han ikke maatte være fraværende, og *Kirkerne* vare da altid fulde; thi hans klangfulde Røst, hans værdige *Foredrag* og det rige Indhold i hans *Prædiken*, som vare *Widnesbyrd* om *Kristum*, trak *Folket* til *Kirken*. At han var en stor *Taler*, det fremgaar af *Melanchthons* *Udfagn* om ham, da han pleiede at sige: „*Bugenhagen* er en *Gramatiker* (*Sprogslærd*), jeg er en *Logiker* (*Fornuftlærer* og rigtig *Tænker*), *Jonas* er en *Taler*, som ved at fremstille Alt paa det *Klare-*

ste og *Forstandigste*; men *Luther* overgaar os Alle." Men han havde i den første Tid i *Wittenberg* mangel paa haard Kamp at bestaa formedelst den bespottelige *Privatmesse* og andre *Misbrug*; dog blev han ikke træt og lod ikke af, før han havde faaet fjernet denne *Uffhelighed* fra de hellige *Steder*. Endnu i det samme *Åar*, da han kom til *Wittenberg*, blev han udnævnt til *Doktor* (d. e. *Lærer*) i den hellige *Skrift*.

Med *Luther* stod *Jonas* i et indderligt venstabeligt Forhold, hvilket heller ikke ophørte, da han, følgende et andet *Kald*, forlod *Wittenberg*. Hvor høi *Pris* *Luther* satte paa ham, fremgaar deraf, at han, da *Jonas* engang var bleven meget syg, opfordrede alle sine *Vennere* til *Forbøn* for ham, for at Gud endnu maatte opholde ham længere ved *Livet*; „thi“, sagde han, „*Jonas* er en virkelig *Theolog*, hvis *Storem* alle de pavelige *Theologer* tilsammen ikke ere værdige at løse.“ *Jonas* havde imidlertid den Feil, at han ofte harkede paa *Prædikestolen*. Derom sagde *Luther*: „*Dr. Jonas* har alle *Dyder* og *Gaver*, som En kan have, alene at han saa ofte harkter, det kan man ikke holde den brave *Mand* tilgode. Thi *Ufbrudelsen* i *Prækenen* mærkes snart. Om end og en *Præst* havde ti *Dyder* og alene en *Mangel*, skammer denne ud alle *Dyderne*, saa ond er *Verden* nu omstunder.“

I *Reformationens* *Rampe* tog *Jonas* virksom *Del*. I *Åaret* 1529 var han og *Andre* sammen med *Luther* i den *Religionsamtale* i *Marburburg*, som *Landgrev Philip* af *Hessen* havde foranstaltet, for at der

kunde blive Enighed mellem Theologerne i Wittenberg og Schweizerne i nogle Lærepunkter, som de sidstnævnte havde sat sig imod. Om denne Samtale skriver Jonas: „Endelig, da Modstanderne (Zwingli og Andre) haardnakkede fastholdt deres Vildfarelse, ogsaa vi ligesaa standhaftigt forsvarede Sandheden, gik man fra hinanden.“ Dog sagde Landgrev Philip, som i Begyndelsen heldede til Schweizerne, efter Disputationen: „Nu vil jeg heler tro Kristi greie Ord, end Menneskers Spidsfindigheder;“ thi det havde han hørt, at Wittenbergerne med Klare Grunde af Skriften havde kæmpet mod Schweizernes bedrageriske Fornuftgrunde. I det følgende Aar (1530) var Jonas med ved den berømte Rigsdag i Augsburg. Her maatte han være en Støtte for den ofte meget anfægtede og forsatte Melanchthon. Til Luther, som under Rigsdagen maatte opholde sig i Koburg og der bad for den lille Heltefare, som var dragen til Augsburg, skrev Jonas: „Du, Guds Bogn og hans Rytter, dig har Herren skjænket fremragende Gaver fremfor Andre. Jeg beder dig, dyrebareste Fader, for Kristi Skyld, at du skriver til Melanchthon saa ofte som muligt. Han optræder med sin bedste Villie for ængstelig og sagte under disse Forhandlinger. De egentlige Anliggender, hvorom der forhandles, gjør ham undertiden meget sørgmodig og nedstemt. Viraade ham ofte til, at han skal tage med sig Psalteret og tale med Gud med Davids Ord eller med An-

ders, ikke med sine egne, om disse store Ting; men den store Sindsbevægelse overbælder ham.“ Jonas var det ogsaa, som oversatte i det tydske Sprog den af Melanchthon paa Latin forfattede Apologi (Forvarskrift); dernæst gav han ogsaa det første Stød til Forpligtelse for Præsterne paa de symboliske Bøger, hvorved — i Forbigaaende sagt — den Indvending falder bort, at denne Forpligtelse ikke allerede er indført af Reformationens Mænd, men først senere.

Idet vi nu forbigaa meget Mindebærdigt i Jonas' Liv og Virksomhed, skulle vi fortelig erindre om, at han i Aaret 1537 var med paa Konventet i Schmalkalden, hvor de af Luther forfattede og efter denne Stad benævnte Artikler bleve forelagte, hvilke ogsaa Jonas har underskrevet. Videre var han med at oversætte Bibelen paa Tydsk, især var han med sin Sprogkundskab til Hjælp med det gamle Testamente. Endelig maa mærkes, at han fortjener Kirkens Tak for, at han har oversat paa Tydsk fra Latin mange af Luthers Skrifter, og nogle af dem, som oprindeligt vare skrevne paa Tydsk, oversatte han paa Latin.

I Aaret 1541 blev Jonas kaldt bort fra Wittenberg. Saa ugjerne end Luther og Melanchthon vilde, at han skulde drage bort derfra, maatte de dog lade det ske. Staden Halle ved Saale havde hidtil altid holdt sig lukket for Reformationen, skjønt en Del af Folket der længe havde vendt sig hen til det allerede for længe siden i Tydskland opgaaende Sandhedens Lys. Nu kunde Raadet ikke længere modstaa den ind-

trængende Unmodning fra Folket efter evangelisk-lutheriske Præster. Og da Superintendent Pseffinger i Leipzig ikke fulgte det til ham givne Kald som Præst i Halle, saa drog den fyrrige Provst Jonas fra Wittenberg derhen for der at bryde Bane for Reformationen. Det var ikke Smaating at optræde med Evangeliets Prædiken i denne Stad, hvor Pavedømmet endnu havde stor Magt, og hvor det endnu urimede af dovne frække Munkte, og der at erklære det hedenste Pavedømme Krig. Der behøvedes et freidigt kjæft Mod og Tillid til Gud og Willighed til at „lide“ for Evangeliet. Paa Skjærtorsdag den 14de April (1541) kom han ubentet til Halle og holdt der sin første Prædiken paa Langfredag paa Byens Torv. Men ogsaa her havde Herrens Gjerning Fremgang, om end under mange Kampe; thi et Aar derefter var allerede den tredie Kirke aabnet for den evangeliske Prædiken. Indtil 1549 har Jonas efter al Sandsynlighed indehavt sin Stilling som Præst og Superintendent i Halle; dog har han engang i Mellemtiden ikke turdet prædike paa et helt Aar, og to Gange har han maattet forlade Staden og være landsflygtig, som vi siden skulle høre.

I Aaret 1546 besøgte Luther paa sin Rejse til Gisleben sin Ven Jonas i Halle og opholdt sig der nogle Dage. Ved denne Leilighed gav Luther Jonas et Glasbæger, hvorpaa begge Billeder vare prægede, og hvorpaa der var omtrent følgende Indskrift:

„Til sin gamle Ven Jonas
Giver Luther her et Glas.
Dette skal dem begge lære,
At de sjøre Glas kun ere.“

Da nu Luther allerede var sygelig, holdt Jonas det for sin Pligt at ledsage ham til Gisleben. Det kan ogsaa hænde, at Luther ønskede, at han skulde rejse med. Thi under den Forretning at udjævne Tvistighederne mellem Greverne af Mansfeld, hvortil Luther var kaldt, kunde han nok behøve Jonas, da denne ikke alene var en dygtig Theolog, men ogsaa en udmærket Jurist. Saaledes hændte det da, at han blev nærværende ved Luthers Død og forelagde ham før hans Død det betydningsfulde Spørgsmaal: „Erværdige Fader, vil I bestandig forblive og dø i Troen paa Kristus og den Være, som I har prædikeret?“ hvorpaa den Døende svarede tydeligt „Ja“ for at bevidne dette for Efterverdenen. Den følgende Dag holdt Jonas en Mindetale over 1 Thess. 4, 13—18 over den hensovende Helt i Israel og ledsagede derpaa Liget til Wittenberg til Begravelsen.

Da nu den schmalckaldiske Krig snart udbrød efter Luthers Død, fik ogsaa Jonas føle megen Trængsel deraf. Paa Befaling af Hertug Moritz, som indtog Halle, maatte han forlade Staden. Vistnok fik han snart Lov til at vende tilbage igen, da Kurfyrst Johan Frederik havde indtaget Staden; men snart blev hans Stilling igjen vanskeligere. I det uhyggelige Slag ved Mühlberg blev Kurfyrsten tagen til Fange; Keiseren kom til Halle med sin Hær, og Jonas fik en spansk Hovedsmand i Kvarter. Denne — saa fortæller Sagnet — var paalagt at dræbe ham. Men da Jonas modtog ham venligt og behandlede ham kjærligt, saa blev han

faa rørt derved, at han sagde til ham efter nogen Tid: „Sr. Doktor, jeg kan ikke skjule for Eder, at jeg har Befaling til at dræbe Eder; men jeg ser, at I er en saa ærlig og from Mand, at jeg umulig kan gjøre Eder noget Ondt. Men hold Eder skjult, for at ikke maasse en Anden skal myrde Eder ved Borttreijen.“ Saaledes holdt Herren sin bestyttende Haand over Jonas, saa at der ikke skulde vederfares hans Legeme noget ondt, og han erfarede, hvad han havde sunget i sin Sang over den 133de Psalm: „Wil Gud vor Herre ei med os staa“: (Hauges Psalmebog 90)

„Al Menneskenes Klogt og Magt
Ei skal os hange gjøre;
Han, som fra Himlen giver Agt,
Skal deres Raad afløre:
Hvor klogt de gaa, det hjælper ei,
Han gaar med dem en anden Wei,
Det alt staar i hans Hænder.“

De storme hart og fare frem,
Som vilde de os æde,
Ja sønderrive Lem for Lem,
Dg agte ei Guds Brede;
De vælte frem som Volgeslag
Mod Liv og Sjæl med Brast og Brag,
Gud vil sig dog forbarme.“

Nu maatte han da anden Gang forlade Halle og atter gaa i Landflygtighed. Paa sin første Flugt opholdt han sig i Hildesheim, men han maatte snart forlade Byen igjen, fordi han havde protesteret mod Augsburgers Interim et. *)

*) Saa kaldes en af Karl den 5te paa en Rigsdag i Augsburg 1545 given Forordning, hvorefter der tilstodes Prote-

Paa sin anden Flugt kom han til Weimar, hvorfra han blev kaldt til Professor i Theologi ved Universitetet i Jena. I Aaret 1551 kaldte Hertug Johan Ernst af Koburg ham til Hofprædikant, og efter at denne var død, blev han 1553 Præst i Eisfeld og Generalsuperintendent for den frankiske Kreds i Fyrstendømmet Koburg, i hvilket Embede han blev til sin Død.

Men forinden vi omtale hans sa- lige Bortgang fra denne Verden, vilde vi fortælle noget om hans Familieliv og hvad mærkværdigt deri har tildraget sig. I Aaret 1522 skrev han til en Bekjendt: „Carlstadt har giftet sig med en fattig adelig Jomfru og valgt denne Fattigdom med Fliid. Jeg begynder at sjøre noget lignende i Skjoldet mod den Hylkerhob, som under Skin af Rhdskhed, fører et liderligt Liv“ (hvormed han mente de katholske Biskopers og Præsters Frilleliv). Den 9de Februar i samme Aar (1522) udførte han sit Forehavende. Hans første Ugtefælle havde Døbenadnet Katharina; formodentlig var hun Datter af en gammel sachsig Kriger Ehrich von Falk. Jonas' Indtrædelse i Ugtestanden var af ikke ringe Betydning og vatte stor Opsigt, især fordi han havde et saa høit kirkeligt Embede. Da der netop nu var udkommen en Bog mod Præsterens Ugtefælle af den pavelige Theolog Johan Faber,

stanterne Ret til Præstevielse og til at nyde Kalcken i Madveren; lige Rettigheder med Katholikerne fik Protestanterne først ved Forliget i Passau 1552 og Religionsfreden i Augsburg 1555. Red.

faa lagde Jonas Haand paa Bertet og reffede med Luthers Djærthed det faberste Mafverf og beviste af den hellige Strift, at Egteskabet ikke er forbudt noget Menneffe, eller nogen Stand, altsaa heller ikke Præsterne. „Vi ville forhandle med dig om Skriftbeviser“, sagde han til Faber, „derfor kræver vi ogsaa Skriftbevis af dig. Angiver derfor, I Episkopal- og Generalvikarer, Dommere og Officialer, Roblere og Skjægebærter, Grund for Eders Mening og Eders Gjerning, og siger dog os, hvor idet gamle eller idet nye Testamente det er forbudt Præsterne eller nogen anden menneskelig Stand at indgaa Egteskab? Anstrænger her Eders Kræfter og Eders Hoveder, I Romanister og Uslinger, hjælper Faber, det brænder, det gjælder Eders Rige og alt Eders. Thi saasnart det hellige Egteskab kommer i Brug istedenfor Eders Hylker-Eolibat, er det forbi med Eders Skattefrihed, med de Geistliges Privilegier, med hele hint Tyranni.“

Men Jonas fik ogsaa erfare, at Egtestanden tillige er en Smertens Stand, som han selv havde vidst før, og hvorom han havde skrevet: „Hvad er Egtestanden andet end et ærbart Samliv, som ikke mangler sit Kors?“ Selv havde han blandt andre legemlige Lidelser ogsaa Plage af Stensmerter; derpaa tyhde følgende Ord i et Brev fra Luther: „Jeg glæder mig, min Jonas, og taffer Krifto for, at han har for-

harmet sig over dig, og jeg har anbefalet din Sten, for at den maa forlade dig, ogsaa beder jeg, at han vil lade sit Bæk bestaa; thi jeg ønsker intet hellere, end at, naar jeg dør, idetmindste I maa overleve mig og hævne mig for Satans og hans Apostlers Raseri.“

Alf de syv Børn — fem Sønner og to Døtre — som han havde med sin første Hustru, maatte han bære de fire tidligt til Graven. En af Sønnerne, maaske den ældste, druknede i Saale ved Halle, og strax derefter, den 22de December 1542, døde ogsaa hans fromme Hustru, Catharina. I denne Sorg skrev Melancthon, hvis inderligste Ven han var, til ham: „Grædende har jeg læst og atter læst det Brev, som du grædende har skrevet til mig; thi det voldte ogsaa mig megen Smerte. Det smerter mig at vide, at dine Børn har mistet en saa from og trofast Moder og Beskytterfke. Du fortæller selv, at din Hustru døde under Paakaldelse af Guds Søn. Saaledes har hun da betraadt Veien til den høiere Menighed, hvis Hoved er Guds Søn; der omgaaes din Egtesælle med Eva, Sara, Rebekka og Maria. I dette Selskab vil du se hende og omfavne hende.“

Uden Gang indtraadte Jonas i Egteskab, sandsynligvis i Juni 1543. Om denne hans Egtesælle vides ikke mere, end at hendes Døbenavn var Magdalena. Hun fødte ham tre Børn, hvoraf to vare Tvillinger, af hvilke den ene døde strax. Men ogsaa hun berøvedes ham ved Døden midt i Trængselsdagene under den schmalkaldiske Krig, efter at de havde levet sammen i Egteskab i fem Aar. Hun døde

pludseligt ved Bordet af Slagtilfælde den 8de Juli 1549 i en Alder af syv og tyve Aar.

Saa indtraadte han tredie Gang i Egtekab. Den, han nu valgte sig, var Margaretha Farnroden fra Rumburg, med hvem han blev viet i Kirken i Halle Søndag Cantate (4de Søndag efter Paaske) 1550. Om hun fødte ham Børn, vides ikke. Hun pleiede ham i hans Alder; han døde i hendes Arme, og hun luffede hans Dine.

Endnu en anden Videlse havde Jonas at bære, som var ham meget tungere. Af sit første Egtekab havde han en vanartet Søn, af samme Navn som Faderen, hvilken voldte sin Fader megen Sorg, medens denne levede, og blev henrettet efter Faderens Død. En gammel Beretning lyder saaledes: „Ligesom Adam havde en Kain, Isak en Esau, David en Absalon, saaledes havde den fromme Jonas en Søn, som vel havde Faderens Navn, men var af et ganske andet Sind, hvilken ogsaa behandlede sin Fader ilde og pleiede at sige: „Jeg vilde ikke have nogen Bræst, men en Konge til Fader.“ Skjønt denne unge Jonas bragte det saa vidt, at han overgik andre i stor Værdom, blev Doktor i Rettsvidenskaben og Professor i Wittenberg, saa slog dog Gud, hvis Straf over ulydige Børn ikke udebliver, ham med saadan Blindhed, at han indvirkede sig i den grumbackste Opstand og kom i keiserlig Aagt. Skjønt han tidligt flygtede til Kjøbenhavn, saa forfulgte dog Guds Straf ham ogsaa der, saa man dømt ham fra Livet, efterat der var indløbet fuldgylldige Vidnesbyrd fra

Lybskland. Dommen fuldbyrdedes den 28de Juni 1567, idet han da blev halshugget paa Torvet i Kjøbenhavn. Da man forbandt hans Dine, raabte han:

„Gvad hjælper, at jeg lærte meget, men er derfra i Livet vejet.“

Ja, „hædre din Fader og Moder! det er det første Bud, som har Forjættelse, at det skal gaa dig vel“ (Ef. 6, 2, 3). Men „Et Die, som spotter sin Fader og foragter at lyde sin Moder, skulle Dalens Ravne udhugge og de unge Orne æde.“

Saaledes har da ogsaa vor kjære Jonas maattet indgaa i Guds Rige ved mange Trængsler. Trængselsbølgerne havde ofte kastet ham hid og did; derfor længtes han ogsaa meget efter at komme i den trygge Havn, hvor Sjælen faar stue Gud og Legemets Skib ligger for Anker, saalænge Dødens kolde Vinter varer, indtil Opstandelsens Foraar opkommer, da Ankeret lettes, og Legeme og Sjæl igjen forenes for at nyde den evige Herlighed. Men endnu havde han den haardeste Kamp at bestaa; han saldt hen i stor Tvivl om sin Naadestand og i Ubished om sin Salighed. Dette trofaste Kristi Vidne, som ligeoverfor den romeriske Kirkes Ubished om Saligheden havde aflagt mangt et Vidnesbyrd om den lutheriske Være, at man ved Troen paa Kristus her i Tiden kan og skal blive vis om sin Frelse, han stod nu skjælvende ved Porten til Ewigheden, men ikke som en modvillig Tvivler og Apostat (trafalden), men som en med Guds Tilladelse af

Satan Anfægtet, paa hvem Djævelen skulde udbide sine Tænder og blive til Skamme. Thi Gud, som lader Alt lykkes for de Oprigtige af Hjertet, hjælp ogsaa ham igjennem, saa at han ikke druknede i Satans Stormbølger. Hans Ønske gik i Opfyldelse, hvilket han havde udtalt 30 Aar tilforn i en Prædiken over den 42de Psalm, hvori han siger: „Vilde Gud, at jeg i min Døds Stund vel kunde føre mig denne Text til Hjerte og blive ved den: „Hvorfor bedrøber du dig, min Sjæl, og er saa urolig i mig?

Bent paa Herren; thi jeg skal endnu takke ham, for at han er min Ansigt's Hjælp og min Gud.“ Han fattede endelig Trøst af Guds Ord, undveg Anfægtelsen, kom ud fra sin Døiel til tillidsfuld Tro og hensov med det Udraab: „Herre Jesu, du har forløst mig, i dine Hænder befaler jeg min Aand.“ Dette skede i Eisfeld den 9de Oktober 1555 i hans 63de Aar. Det var i det Aar, at Religionsfreden i Augsburg blev sluttet den 25de September.

Hjernens Vægt.

De tydfte Hjerner veie i Gjennemsnit 1425 Gram*) de engelske 1389, de franske 1353, de rumænske 1303, de bøhmiske 1245. Kvindernes Hjerner veie bethdeligt mindre end Mændenes. Hos de fleste asiatiske Folk viser Vægten sig at være i høi Grad ringere; i Gjennemsnit er den 1235 Gram. Dog opnaa de Folk, som leve paa Himalayas Skraaninger gjennemsnitlig en Hjernevægt af 1304 Gram; men de chinesiske Hjerner gjøre en hæderlig Undtagelse; de veie gjennemsnitlig 1357, altsaa endog 4 Gram mere end de franske. Negerfolkene variere i Umindelighed, fra 1249 til 1319 Gram; dog veie Kaffernes Hjerner 1364 Gram.

I Amerika finder man hos Eskimoerne og de andre Polarfolk en Hjernevægt af 1219 Gram. Hos Indianerne er Hjernen allerede en-

del tungere, gjennemsnitlig 1310 Gram; men hos de fuldstændig vilde og barbariske Nomadestammer naar Hjernen kun en Vægt af 1214 Gram, og hos Karaiberne, Antillernes oprindelige Beboere, er den endnu ringere, gjennemsnitlig kun 1199 Gram.

Hjernens Middelsvægt hos de slaviske Folk var 1340, hos Zigeunerne 1327, hos Magharerne 1319, hos Rumænerne 1317, hos de slaviske Kvinder 1171, hos de tydfte Kvinder 1157 Gram. — Kvindens Hjerne (gjennemsnitlig 1159 Gram) er omtrent 150 Gram lettere end Mandens (Kubik-Tredjedelen 215 Kubik-Centimeter og Hovedskallens Omfang omtrent 18 Millimeter mindre); den er mindre vandholdig end Mandens og synes ogsaa at være tættere; thi i samme Rum ligger hos Kvinden 002548 Gram mere Hjerne end hos Manden. *

*) Et Gram er 4 Femtendedele af et Kvintin, altsaa er 15 Gram lig 1 Lod.

Ovenstaaende Notitser, som oprindeligt har staaet i det tydfte Blad

„Ausland“ (No 16. 1872) er citeret af Dr. Luthardt i hans Foredrag til Forsvar for Kristendommen, 3die Del, 12te Anmærkning til 2det Foredrag. Dette Slags Undersøgelser daterer sig ikke ret langt tilbage, og saavidt vi ved, foreligger der endnu ingen lignende Opgaver for de nor-

diske Folks Vedkommende. Man har dog begyndt at beskæftige sig med Sagen, og af „Morgenbladet“ ser vi, at en yngre Mediciner (Korpslæge Arbo) nylig har faaet sig bevilget 400 Kroner til Fortsættelsen af sine anthropologiske Undersøgelser.

Perinis Planetarium.

I Skoler og til Undervisningsbrug anvender man, som bekendt, de saakaldte „Planetarier“ det vil sige mekaniske Verker, som ere bestemte til at anstueliggjøre Solsystemet og Planeternes Bevægelse. De fleste af disse Verker ere imidlertid saa plumpt forarbejdede, at de paa Grund af de synlige Hjul og Dreieffiver let vække aldeles falske Forestillinger hos de Personer, der ere uden astronomiske Forkundskaber. I London forevises et mekanisk Arbejde, der i Mangel af bedre Navn ogsaa kaldes et „Planetarium“, men som kun har et navn tilfælles med de gamle Arbejder af samme Art og i sin Indretning adskiller sig væsentlig fra disse. Dette nye Verk er en Opfindelse af en Italiener ved Navn Perini, som i lang Tid har levet i London, hvor han har skaffet sig et anseet Navn som Lærer. Det nye Planetarium staar i et Værelse, som udmærker sig ved et noget høiere Loft end sædvanlig. Naar man betræder dette Værelse, ser man en høi, rund Skjærm, der hviler paa 12 Støiler af Træ, som bære en himmelblaa Kuppel med et Billede af Stjernehimlen og af de Stjernebilleder,

vi ere vantede til at se i vor Hemi-sfære. Ved Kuppelens nederste Rand ere Tegnene i Dyretredsen anbragte, og fra dens Midte hænger der i en tynd Stang en gennemsigtig Kugle, som indvendig er belyst med Gas og forestiller Solen. Omkring denne hænge Planeterne paa sine, næsten usynlige Traade; Størrelse og Afstand svare saa vidt muligt til de virkelige Forhold, at hver Planet har den Stilling, den indtager i Himmelfrummet. De forskellige Biplaneter eller Maaner befindes sig paa sin rette Plads, man ser Jupiter med dens Drabanter og Saturn med dens Ringe. Det gjør et eiendommeligt, næsten gribende Indtryk, siger Times, som giver ovenstaaende Skildring, naar man for første Gang ser denne Verden i det Smaa, og dette Indtryk bliver endnu stærkere, naar Signor Perini ved at dreie en Nøgle, sætter hele Verket i langsom eller hurtigt Bevægelse. Man ser da Solen dreie sig om sin Axe og Planeterne bevæge sig i sine Baner ganske i det Forhold, i hvilket deres Størrelse staar i Virkeligheden. Betragter man i nogen Tid Planeternes Bevægelse, ser man, hvorledes

Maret paa disse er kortere eller længere, alt efter deres Omløbstid. Ved Hjælp af et findrigt Uhrverk, som er anbragt i det Indre af Jorden, der er fremstillet i en Valnøds Størrelse, dreier den sig om sin Axe, og ved en særegen Mechanisme er Opfinderen istand til at fremstille den altid rette mod den samme Himmelvelegn. Ved den samme Mechanisme ser man Maanen bevæge sig om Jorden og i sit Kredsløb fuldende sine forskjellige Faser. Den største Triumf ved den nye Opfindelse bestaar dog deri, at Planeterne bevæge sig i

virkelig elliptiske Baner, saaledes som disse ere fremstillede paa den indvendige Side af Kuppelen. Denne maaler 14 Fod i Diameter og er 14 Fod høi. I det over Kuppelen anbragte Kammers findes den af Perini opfundne Mechanisme, hvis Enkelt-heder foreløbig er hans Hemmelighed. Den bevægende Kraft er et Uhrverk, hvis originale Eiendommeligheder bestaar i, at det anviser Planeterne en elliptisk Bane. Der høres ikke en Lyd, naar Verket sættes i Bevægelse. (Mgbl.)

Song of the Dove.

Sweet dove, that homeward winging
 O'er endless waves thy lonely way,
 Now hither bend' t thee, bringing
 The long sought olive spray :
 It tells that Love still reigns above,
 That God doth not his own forget,
 That Mercy's beam upspringing
 Shall light the lost world yet.

And see in heaven ascending
 Yon radiant bow of peace unfurled,
 Like Loves bright arms extending
 To clasp a weeping world.
 Hail union bright of mist and light,
 True type of sinners hope and fears,
 When light celestial blending
 Draws glory out of tears.

(Thomas Moore.)

Spørgsmaal besvarede.

En amerikansk Avis-Korrespondent, som skrev om Ole Bulls Koloni i Pennsylvanien, mente, at Navnet *Oleana* skulde betyde: Ole owns it; kan det være ret?

Ganste vist ikke; „*Oleana*“ er dannet af Navnet „*Ole*“ paa samme Maade som „*Louisiana*“ af *Louis*. (*Terra Louisiana* d. e. *Ludvigs* Land).

Seg saa for en Tid siden i et Blad, at der er forskjellige Meninger om, hvorvidt Luther var ægteviet eller ikke, — har man da ingen Visshed for det?

At der blandt uvidende Katholiker verserer løgnagtige Beretninger om Luthers Ægteskab kan ikke overraske Nogen, men ellers kan der ikke være mere end en Mening om, at Luther blev ægteviet. Luther blev viet af Bugenhagen til Katharina af Bora Tirsdagen den 25de Juni 1525 om Eftermiddagen i Nærværelse af Lu-

cas Kranach og dennes Hustru, Provst i Allerheiligerstiftet Justus Jonas og Læreren i Kirkeret Dr. juris Apellius. Se Veit Ludwig v. Scedendorf: *Historia Lutheranismi*, Lib. II. Sect. 5, § 5, pag. 14. ss. *Francofurti & Lipsiae* 1692. — *Gueriche: Handbuch der Kirchengeschichte* 3. Band S. 87 (9te Aufl. 1867). — Dr. theol., Hof- og Dompræst i Berlin Wilhelm Baur: *Billeder fra evangeliske Præsters Husliv i Tydskland* (Norsk Udgave af Cammermeyer, *Christiania* 1880) Side 68 flg. En hermed overensstemmende Beretning findes i Artikelen „*Katharina Luther*“ i „*For Hjemmet*“ for 1875 Side 352 flg.

Gaader og Opgaver.

No. 174. (Logograf).

Et Ord paa 10 Bogstaver. 1. 2. er et Husdyr; 3. 4. betyder Stillehed; 5, 6, 7, 8, 9, 10 er en Sydstrugt. Det Hele er Navnet paa en Ryskstrækning i Asien. — Foruden de nævnte Ord kan der af de 10 Bogstaver ved Omsætninger dannes mellem 70 og 80 nye Ord.

No. 175. My First is the last of me;

My Second is not so much;

And my Whole is entirely destitute of my First.

Opløsning paa Gaaderne i No. 13.

No. 171. Dun. No. 172. A ditch.

No. 173. Søg 4 paa 7, 6 paa 2, 1 paa 3 og 8 paa 5; eller 5 paa 2, 3 paa 7, 8 paa 6, 4 paa 1 osv.

Blandinger — Nyt og Gammelt.

Talemaader. Ethvert Sprog har sine særegne Talemaader. Naar man vil skrive et Sprog, maa man kjende disse. For at oversætte fra Engelsk til Norsk er det ikke nok at ombytte Ordene. Vi har saaledes seet paa Prænt: „N. N. kaldte Mødet til Orden“; dette vil paa Norsk sige: „N. N. tilkjendegav Forsamlingen, at den opførte sig uordentligt, — bad den at være stikkelig“. Dette har imidlertid ikke været Referentens Mening; han skulde have skrevet: „N. N. indtog Forsædet og aabnede Forhandlingerne“, eller simpelthen: „N. N. aabnede Forhandlingerne“. Fremdeles: „De gav Fienden en Bredside“. Det er ikke Norsk; Meningen er, at de paa en Gang affyrede alle Kanonerne paa den ene Side af Skibet. Paa Norsk skulde det hede: „De gav dem det glatte Lag“.

Jor fort. Et Express-Train paa Pennsylvania-Banen tilbagelagde for en Tid siden de 90 Mile mellem Philadelphia og Jersey City i 95 Minutter.

Et Træk af Hundeflogskab. T. A. Masie i Logan, Harrison County, har en Hund, som kjøber sit eget Kjøb. Han giver den Penge, i Regelen fem Cents, og saa gaar den til Slagteren, lægger ned Pengene og faar sit Stykke Kjøb. Forleden Dag kom den ind i Slagterboden og lagde ned en Spildaler. Dette vakte Mis-tanke hos Slagteren, og han gjorde Forespørgsler for at finde ud, hvorledes Hunden havde faaet fat paa saamange Penge. Det viste sig da, at den af Utaalmodighed, fordi den ikke strag sit sin daglige Femcent, selv havde aabnet sin Herres Penge-stuffe og forsynet sig med Penge.

En elektrisk Jernbane er for nogle Uger siden aabnet for Færse-len i Berlin mellem Richterfelde Banegaard og Kadettkolen. Banen er bygget af Firmaet Siemens & Halske, og det er det første praktiske Forsøg paa at anvende et helt nyt Befordringsmiddel, der maasse i Tiden vil medføre en hel Omvæltning i Jernbanedriftsforholdene. Hovedhensigten med den nye 2½ Kilometer lange Bane er praktisk at vise den elektriske Kraftoverdragelses Brugbarhed til Drift af Person- og Godsvogne, samt at sikre Tydskland Væren af saadant Foretagendes første Udførelse. Banens Sporvidde er 1 Meter: Staalstinnerne ere befæstede til Træsuller, og hele Anlægget er ialt væsentligt det samme som en Banes af anden Rang. Omtrent en halv Kilometer fra Banegaarden er der opstillet en dynamo-elektrisk Maskine, som ved en Dampmaskine sættes i livlige Omdreininger og derved tilveiebringer den elektriske Strøm. Strømmen bliver ved underjordiske Ledningsstraade tilført Banens Skinner og gennem Bog-nens Hjul overdraget til en i samme værende elektrisk Maskine. Sidstnævnte geraader ved Strømme ligeledes i en omdreieende Bevægelse og overfører denne Bevægelse paa Bog-nens Hjul. Vognen er i det Hele taget lig en almindelig Sporvogn med 12 Siddepladse og 8 Staa-pladse. Maskinen er anbragt mellem Hjulene under Vognulvet; den er neppe synlig og arbejder aldeles lydlost. Strømmen indledes og afbrydes ved et Haandtag, og da Ringe- og Bremseapparaterne ere

anbragte ved Siden af dette, kan Vognen føres af samme Mand, som forestaar Billethsalget. Ved Prøvefarterne tilbagelagde Vognen de $2\frac{1}{2}$ Kilometer ($\frac{1}{2}$ g. Mil) i $3\frac{1}{2}$ Minut, medens der fra Autoriteternes Side under den regelmæssige Drift er fastsat en Kjøretid af gennemsnitlig 15 Kilometer i Timen, eller intetsteds med større Hurtighed end 20 Kilometer i Timen. Fordelene ved den elektriske Drift er fortsat følgende: Den til Driften nødvendige Motor — Damp eller Luftmaskine — befinder sig ikke paa Vognen, og der spares ogsaa stadig at medføre en betydelig Vægt, hvorhos Vognen kan bygges lettere. Der behøves ringere Drevkraft og kan benyttes lettere Underbygning (Skinner, Sviller og Broer). Den elektriske Drevmaskine har i Forhold til det Arbejde, den præsterer, en ringe Vægt, den kan bekvemt flyttes fra Vogn til Vogn, og den medfører ingen Fare eller Ubekvemmelighed. Den lille Vognvægt tillader en let og hurtig Stansning af Vognen. Ved dobbeltsporede Baner kan en strøm-frembringende dynamo-elektrisk Maskine forsyne begge Spor med Kraft, og ved Hjælp af passende Indretninger kan der paa samme Spor føres flere Vogne enten kombinerede som Tog eller med Mellemrum efter hinanden. „Deutsche Verkehrs Zeitung“, efter hvilken vi have uddraget ovenstaaende, slutter sin Beskrivelse med at udtale, at om end den elektriske Jernbanedrift endnu har flere Forbedringer og Udviklinger nødig, giver Resultatet af Lichterfelder-Banens korte Drift dog allerede nu sikrere Udsigt til en betydelig Fremtid.

(Efter Mgbf.)

DARWINISM WITH A VENGEANCE. Our contemporary, the *Academy*, announces as „an important contribution to Darwinism“, Dr. Paul Jacoby's new book, „Etudes sur la Selection dans ses Rapports avec l'Heredité chez l'Homme“. It should be mentioned that Dr. Jacoby's work has gained the prize offered by the Madrid Royal Academy of Medicine in 1874 for a work on the hereditary influence of selection upon the human race. But it may be doubted whether the book can be correctly described as a contribution to Darwinism. Darwin's theory is essentially that of the survival of the fittest and the gradual evolution of higher types, including man himself, from lower organisms. But Dr. Jacoby gives a very appalling explanation of the reason why there are no more Homers and Shakespeares, and one which scarcely seems to harmonize with the theory which evolves the brain of man from the tip of a plant radicle. In brief, Dr. Jacoby's conclusion is that whenever any member of a (human) family becomes illustrious that family pays by rapid degeneracy and ultimate extinction for the (comparatively) momentary *eclat* acquired. Humanity hereafter will not be the posterity of the powerful, the rich, the intelligent, the learned, the energetic, but of laboring peasants, necessitous *bourgeois*, humble and little people. The future belongs to psychological mediocrity; every conquest of intelligence hastens the extinction of the race, and the school board is the precursor of a

depopulated world. (N. Y. Times after Pall Mall Gazette).

Kvadrikning. Det hører desværre ikke til Sjældenhederne i Danmark, i Lighed med, hvad der ogsaa foregaar andetsteds, at Drifkeriet fremtræder under Form af Bæddemaal om, hvormeget en Person er istand til at nyde af Brændevin eller anden Spiritus. Et saadant uhyggeligt Bæddemaal er ifølge det af det danske Maadeholdsforening udgivne Totalafholdsblad for en Tid siden foregaaet i Landsbyen Boldsted i Nærheden af Aalborg. I det derværende Forsamlingshus for Byens Ungdom var 7 af Byens Karle forsamlede en Aften i December. Ankomsten hilsede med „en Bitter“, og derefter fulgte 6 af samme Slags. Da disse var fattede tillids, gik de en af Selskabet: „Nu er det vist nok af det Slags“, hvortil en anden bemærkede: „Er det nogen at tale om. Jeg kan drikke 50“ (altsaa 43 til de 7, han havde faaet). Og Selskabet istemte naturligvis i Kor: „Dem giver vi“. Dagens Helt blev nu stillet op med et Glas i hver Haand, og Kjøbmanden skænkede i, og paa den Maade drak han 38 Bittersnaps i en kort Tid, der sammen med de 7, han havde drukket i Selskab med de andre, blev 45, før han faldt om, og før Kjøbmanden holdt op med at skænke i. Hans Ansigtstræk begyndte strax at vidne om, at han havde drukket sin Afkøbsstaal, og en halv Time derefter var Manden død. Den uhyggelige havde i afvigte Sommer afsjænt sin Vernepligt som Soldat.

(For Bh og Bygd.)

Fuglekongernes Begravelseshøj-

tid. Det var tidlig en Foraarsmorgen for nogle faa Aar siden, læste jeg nylig i en engelsk Journal, „da vi udenfor vort Sovestue, der har et langt udstaaende Straatag, hørte en usædvanlig Kvinden, og ved at se op bemærkede vi to besynderlige Quirlander, hengende ned fra det og i stadig Bevægelse. Det var i Virkeligheden to Halvcirkler sammensatte af smaa Fuglekonger, en tyve til tredive, der ved Fod og Vinger klyngede sig til hinanden. De blev saaledes hængende i nogle Minutter, medens de den hele Tid kvadrede sørgeligt, ganske anderledes end den sædvanlige glade Sang, indtil de pludselig, som ved en sæls Overenskomst, stilledes ad og fløi bort. Da vi kort efter gik ned, fandt vi en død Fuglekonge liggende lige under Vinduet, og hvilken disse Quirlander af Fuglekonger havde hængt faa Minutter før. Det syntes næsten, som om disse smaa kjærlige Skabninger havde sunget en Bigsang over sin døde Ven derude, idetmindste kunde ikke vi tænke os nogen anden Grund til det usædvanlige Syn. Fra den Tid af var Stedet forladt af Fuglekongerne i mere end to Aar.

Da jeg berettede ovenstaaende til en Naturkyndig, sagde han mig, at det blev kaldet „Fuglekongernes Begravelseshøjtid“, at det var en stadfæstet Kjendsgjerning, skjønt det meget sjældent faaes. (For Ungd.)

Sæt 10 foran 14, saa har du 1014 (et tusinde og fjorten), hvilket er Numeret paa „For Hjemmets“ Post-Box herester. Altsaa er Adressen: For Hjemmet Post-Box 1014. Decorah, Iowa.

Et meget stort Antal Abonnenter staar endnu til Rest med Kontingent. Udgifveren trænger til Pengene og beder derfor, at Restancerne uden Dphold maa indsendes. Adressje: A. Thronsdien, Post-Box 1014 Decorah, Iowa.

Indhold: Familien Hællringen.—Julius Foræ.—Hjernens Vægt.—Perinis Planetarium.—Song of the dove.—Spørgsmaal besvarede.—Gaader og Dgavar. Oplysninger paa Gaader.—Blandinger—Nytt og Gammelt.

E. MATHER,
JUSTICE OF THE PEACE,

NOTARY PUBLIC and COLLECTING AGENT.

Office over Spencers Harness Store - DECORAH, IOWA.

M. N. JOHNSON & BROTHER,
ATTORNEYS AT LAW,

M. N. Johnson,
NOTARY PUBLIC.

DECORAH, IOWA.

DAN. NOBLE,
SADELMAGER.

handler med

Sadler, Svøber, Bidler etc.

Decorah, - - - - Iowa.

RUTH BROTHERS,

DECORAH, IOWA,

handler med Stangjern, Spiger og Glas, Høge- og Kaffeovne samt
Kobber- og Blikvarer, Gaardsredskaber og Berktøi, Bygningsmaterialier,
aa som Binduesglas, Døre, Blinds, Bygningspapir, Blyhvidt og Olie.

Kobber- og Blikvarer reparerer. Tagrender forfærdiges til billige Priser.

P. H. WHALEN

handler med

Manufaktur- og Kolonialvarer,

Hatte og Huer, Stovler og Sko etc. etc.

Syd siden af Water Street = = = = Decorah, Iowa.

J. T. RELF,

PHOTOGRAF,

handler med Kammer, Vifter, Albums, Fjelds-Indfjætninger, Stereoskop-Billeder etc.

Gamle Billeder kopieres.

Smaa børn photograferes ved den nye Methode langt hurtigere end før. Alle mine Negativ billeder rettes af den anerkjendt dygtige Retuchør, Miss Emilie Christopher. Afslag mig et Besøg. Mit Galleri er over Montgomerys Drugstore. Decorah, Iowa.

North Hotel.

CHRISTIANIA HOUSE, tæt ved Washington St. Broen,

DECORAH, IOWA,

anbefales Rejsende af

Anders N. Sjome.

 Gode Staldrum findes til Afbenyttelse.

PETER GJEMS,

Reisende Agent for

G. R. Montagues LaCrosse Steam Marble Works,

tegner Abonnement paa „For Hjemmet“. De, som tegne sig paa hans Liste, kunne betale Kontingenten til ham.

2Eldre Bind af „For Hjemmet“.

11te og 12te Bind (1876 I og II), 13de og 14de Bind (1877, I og II), og 17de Bind (1879 I.) er udsolgt.

15de Bind (1878, I.) indeholdende 1ste Halvdel af den interessante Skildring „Philip Ashton eller den nye Robinson“, „Martyren i St. Andrews“, „Jacob Flints Reise“, „Artimebes“, m. m. M., sendes portofrit for \$1.00

16de Bind (1878, II.) indeholdende sidste Halvdel af Fortællingen „Philip Ashton“, „Elisabeth“, en dansk Fortælling, „Stanleys Reise paa Kongofloden“, „Skovstjernen“ (Missionær Fjellstedts Ungdomshistorie) og meget andet interessant Læsestof, sendes portofrit for \$1.00; begge disse Bind for \$2.00

18de Bind, se 2den Side af Omflaget.

19de Bind, indeholdende blandt Andet „En ung Piges Historie“ og Misfigsberetningen „Sex Aar blandt de røde Indianere“, portofrit for \$1.00.

20de Bind, indeholdende den ualmindelig interessante og lærerige Rejsefildring „Nordvest-Passagens Opdagelse“ foruden meget andet udvalgt Læsestof, portofrit for \$1.00; alle 5 Bind for \$4.00.

☞ Hvert Bind bestaar af 12 Hefter og udgjør 384 store Oktavsider, Titelseblad og Indholdsregister indbefattet.

Adresse: R. Thronsdjen,
Dr. 1014, Decorah, Iowa.

To Søstre, en Fortælling fra en norsk Fjeldbygd (4 Hefter af „For Hjemmet“) portofrit for 25 Cts.

Adresse: R. Thronsdjen, Dr. 1014, Decorah, Iowa.

For 10 Cents sendes portofrit et Hefte, indeholdende

„To ældgamle Sange fornnyede“,

nemlig **Tolvtalvisen** og **Den guldne ABC** 8 for 50 Cts., 20 for \$1.00, 100 for \$3.50. Adresse: R. Thronsdjen, Dr. 1014, Decorah, Iowa.

RUDOLPH & SON, Apothekere og Boghandlere,

Decorah, Iowa.

Lægemidler tilberedes samvittighedsfuldt efter Lægers Recepter.

Iver Larsen
følger udelukkende for Kontant og handler med
DRYGOODS, NOTIONS,
Færdiggjorte Klæder,
Hatte, Huer, Støvler, Sko, Kolonialvarer, etc. etc.
Steyers Bygning ved Siden af Winnesheit House.
Decorah - - Iowa.

A. C. Smith, M. D.,
Dien- og Dre=Væge.
Decorah = = Iowa.

Philip Ashton eller den nye Robinson,
Martyren i St. Andrews, Jacob Flints Reise, Elisabeth, en dansk Fortælling,
Skovstjernen (Misionær Fjeldstedts Ungdomshistorie) — alle disse og flere
mindre Fortællinger samt meget andet interessant Læsestof findes i 9de Ar-
gang (15de og 16de Bind, 24 Hefter) af „For Hjemmet“, der sendes porto-
frit til hvilkensomhelst Adresse i de For. Sta er og Canada for \$2.00.
Adresse: R. Thronsdien, Dr. 14, Decorah, Iowa.

Ny Möbelhandel.

J. JACKWITZ.
DECORAH, IOWA.

Alle Slags Möbler, saavel simple som fine og elegante, sælges til Ti-
dens billigste Priser. Reparationer udføres.
Ligklister havees paa Lager. Begravelser bejorges.

Nogle Rest-Exemplarer af
Socrates's Forsvarstale ved Platon
samt Fortællingen „To Søstre“ (8 Hefter af „For Hjemmet“) sendes tilsam-
men portofrit for 35 Cents.
Adresse R. Thronsdien, Decorah, Iowa.

E. P. Johnson,
ATTORNEY AT LAW,
Adams Block. **DECORAH, IOWA.**

Fem Bind af „For Hjemmet“,

nemlig 15de, 16de 18de, 19de og 20de.

(Urgangen 1878, sidste Bind af 1879, samt Uarg. 1880), hvilket til- sammen udgjør 60 Hefter eller 1820 Sider med udvalgt og afver- lende Læsestof samt Titelblade og Registre, sendes portofrit for \$4.00.

Adresse: **A. Thronsdjen,**

Decorah, Iowa.

ST. OLAF'S SCHOOL,

En lutherisk Højskole for Gutter og Piger,

Northfield, Minnesota.

Nye Terminer begynder i April, September og November. Betalingen er \$30.00 for Skoleaaret (10 Maanedes) og for en Termin i Forhold. Koft billig. Nærmere Underretning faaes ved Henvendelse til Bestyreren

Th. A. Mohn, Northfield, Minn.

P. E. Haugen,

Carver af

Decorah Marble Works.

Water St. - - DECORAH, IOWA.

Jeg tillader mig herved at gjøre Landsmænd i Winnesheit og Allamatee Countier i Iowa, samt i Willmore, Houston, Freeborn, Goodhue og Olmstead Countier i Minnesota, og forresten i hele den nordre Del af Iowa og sydlige Minnesota, opmærksomme paa, at jeg nu er istand til at expedere alle Ordres med kort Varfel. Jeg har sikret mig de bedste Arbeidere og kan udføre smukt og billigt Arbeide. Da jeg ogsaa har norske Stenhuggere, har Landsmænd den Fordel, at de kan faa sin Inscription feilfri, hvilket er aldeles umuligt, hvor man blot har Arbeidere af andre Nationer.

Som reisende Agenter har jeg engageret Hr. Harvey Miller og Julius Rosenheimer. P. E. Haugen.

Enhver, som ønsker Gravstene, og ikke træffer min Agent, kan derom tilskrive mig, samt angive, hvor kostbar Sten han ønsker, og ieg skal da sende ham Tegninger med vedføiet Pris, hvorefter han kan sende mig tilbage det Exemplar, han udvælger, tilligemed Ordre og Inscription samt nærmest Feragt-Office.

P. E. Haugen.